

UNIVERSITY OF CRETE

DEPARTMENT OF MATERIALS SCIENCE AND
ENGINEERING

Regulation of Studies

NEW POSTGRADUATE PROGRAM

“Soft Matter Science and Engineering”

JANUARY 2024

DEPARTMENT OF MATERIALS SCIENCE AND ENGINEERING

Voutes Campus 70013, Heraklion, Crete, Greece

Mathematics Building, Room E120, Voutes Campus

Tel. 2810 – 394270-2, Fax 2810 – 394273

Secretary:

Head Secretary:

Emilia Skouradaki

Other administrative Staff:

Charalambos Stratigis

Fotini Sygelaki

Athanassaki Ekaterini

e-mail: postgraduateteam@materials.uoc.gr

url: <https://www.materials.uoc.gr/en/department-of-materials-science-and-engineering-uoc/>

CONTENTS

Article 1	5
General provisions.....	5
Article 2.....	5
Subject matter and purpose	5
Article 3.....	6
Governing Bodies.....	6
Article 4.....	7
Article 5.....	7
Categories of graduates admitted to the Postgraduate Program.....	7
Article 6.....	7
Number of students admitted	7
Article 7.....	7
Tuition fees and exemptions.....	7
Article 8.....	8
Duration of studies and suspension of studies.....	8
Article 9.....	8
Application documents and selection criteria	8
Article 10.....	10
Registrations of successful candidates	10
Article 11.....	10
Course Schedule- Research Project-Degree Requirements.....	10
Article 12.....	14
Language of teaching and writing of the postgraduate thesis	14
Article 13.....	14
Graduation and Postgraduate Degrees	14
Article 14.....	15
Postgraduate Students' Rights	15
Article 15.....	15
Obligations of Postgraduate Students.....	15
Article 16.....	16
Deletion from the MSc.....	16
Article 17.....	16
Instructors at the MSc.....	16
Article 18.....	17
Evaluation of the MSc.....	17
Article 19.....	17
Duration of operation of the MSc.....	17
Article 20.....	18
Transitional provisions.....	18

Article 1

General provisions

The Postgraduate Program of Studies (MSc) "**Soft Matter Science and Engineering**", organized and operated by the Department

Materials Science and Engineering, University of Crete, from the academic year 2023-2024 (hereinafter referred to as the Program or MSc) in accordance with the provisions of this regulation and the provisions of Law 4957/2022. The MSc may conclude cooperation agreements with research institutions, organizations, etc., for the implementation of its objectives, following decisions of the Programme Steering Committee (PSC),

The structure, organization and operation of the postgraduate studies of the MSc are governed by the provisions of the relevant laws, by the current decision approving its operation, by the Internal Regulation of the University of Crete and by the present Rules of Operation of the Postgraduate Program.

The Rules of Procedure aim at:

- To clarify the terms and conditions governing the educational process from the admission of postgraduate students until the completion of their studies.
- To define the structural framework of a seamless collaboration between faculty, students, administrators, etc. with the ultimate goal of the smooth conduct of educational and research work.

Article 2

Subject matter and purpose

The purpose of the MSc in "**Soft Matter Science and Engineering**" is to provide a high level of education and specialization to Greek and foreign students, so that its graduates acquire the required high qualifications to meet the ever-increasing employment needs in this field. Graduates of the MSc in "Soft Matter Science and Engineering" will be able to follow academic directions by preparing a doctoral dissertation, staff research infrastructures, work in the rapidly growing relevant productive sector (industry, energy) or in service sectors (e.g. design or consulting), work in structures of the wider public or private sector, in Greece or abroad.

The objectives of the MSc are summarized as follows:

- The provision of high-level postgraduate education to graduates of higher education in Greece as well as corresponding and equivalent foreign institutions, aiming at understanding and deepening the basic principles, methods and applications governing Soft Matter.
- The enhancement of research in this field by integrating the graduates of the program into the national and international research and production fabric.
- The scientific-technological education and specialization of graduates aiming at their employment in the above sectors of production and services.

- The development of innovation in the subject of Soft Matter both at the level of large companies and at the level of start-ups.
- The development of long-term international collaborations at scientific and business level.
- The promotion of Greece as an international center of excellence in the science of Soft Matter.
- Its distinct contribution to the production and export of technology, know-how and products of high added value.

Article 3

Governing Bodies

According to article 81 of Law 4957/2022, the competent bodies for the organization and operation of the MSc are:

- The Senate of the University of Crete
- The Programme Steering Committee (PSC)
- The Director of the MSc.

For the support of the above bodies and the handling of student issues, there is a secretariat of the program in the Postgraduate Program.

The responsibilities of the institutions are defined as follows:

Programme Steering Committee (PSC),

The PSC consists of five (5) faculty members of the program for a two-year term.

PSC has the following responsibilities:

- (a) monitoring and coordinating the operation of the Programme.
- b) at the end of PSC's term of office, under the responsibility of the outgoing Director, a detailed report shall be drawn up of the research and educational work of the Programme, as well as of its other activities, with the aim of upgrading studies, making better use of human resources, optimising existing infrastructure and making socially beneficial use of the available resources of the Programme.

Director of the M.Sc.

The Director of the MSc is a member and chairs PSC. It is set for a two-year term with the possibility of renewal without limitation. He is a faculty member by priority of the rank of professor or associate professor.

The Director of the Program may:

- recommends to PSC any matter concerning the proper functioning of the Programme and the effective implementation of this Regulation;
- represents the Program to all bodies of the Institutions that co-organize the Program as well as to any body, natural or legal person outside the University

- appoint ad hoc committees for the organisation and operation of the Programme
- is responsible for drawing up the agenda and convening the PSC as well as implementing the decisions of these bodies.

The Director is not entitled to additional remuneration for his administrative work as a Director.

Article 4

The program awards a Postgraduate Diploma (BMI) in "Soft Matter Science and Engineering" of 120 credits (ECTS). In the first year, students will receive 60 of courses, while the program also provides a research master's thesis, 60 additional ECTS in the second year.

The total number of ECTS will be indicated awarded diploma. The title is awarded by the University of Crete.

Article 5

Categories of graduates admitted to the Postgraduate Program

The MSc "Soft Matter Science and Engineering" is open to graduates of domestic and foreign higher education institutions in Greece and abroad in Sciences or Engineering Sciences.

Article 6

Number of students admitted

The number of students admitted to the MSc is set at a maximum of thirty (30) students per year. The program will introduce students coming from countries of the European Economic Area (EEA) and from countries outside the EEA.

Article 7

Tuition fees and exemptions

The tuition fees for the entire MSc are a) €2500 for students coming from EEA countries and b) €3500 for students coming from non-EEA countries.

Tuition fees are paid in 2 equal installments: the first when the postgraduate student (MF) registers in the first semester of studies and the 2nd when the MF registers in the 3rd semester of studies in a bank account that will be indicated by the managing body of the University of Crete that exercises the administrative support of the project.

In case of permanent withdrawal from the Program, no tuition fees are refunded.

In case of an application for suspension of studies, the MF is obliged to have completed all his/her financial obligations at the time of his/her application. Otherwise, it shall be deleted. At the end of the suspension of his/her studies, the MF returns to the financial regime in force

during the academic year of his/her admission to the Program.

The extension of studies is not accompanied by an additional tuition fee.

If there are inflows from other sources of funding, the C.E. reserves the right to horizontally reduce tuition fees and/or to award additional scholarships in the form of tuition reductions to selected excellent students, following academic excellence criteria. Finally, postgraduate students are exempt from paying tuition fees if they meet the requirements of article 86 of Law 4957/2022. The submission of the relevant application and the necessary supporting documents should be made after the completion of the selection process of the students of the MSc, on dates that will be determined by the announcement of admission of new students. Those who receive a scholarship from another source are not entitled to an exemption or an additional scholarship. In any case, exempt students may not exceed thirty percent (30%) of the number of students admitted to the MSc. If the beneficiaries exceed the percentage of 30%, then they are selected in order of ranking starting from those with the lowest income.

Article 8

Duration of studies and suspension of studies

The minimum duration of studies for the award of an MSc is 24 months. The Program will include one year of courses (compulsory and elective) and one year of research work. Internships will be offered in the summer period between the first and second year.

In exceptional cases, for the completion of the postgraduate thesis, an extension of one (1) year may be granted upon the recommendation of the supervisor and decision of the S.C. In any case, the maximum duration of studies is set at three (3) calendar years.

For exceptional reasons (e.g. for health reasons, etc.) it is possible to grant a suspension of studies of one (1) or two (2) semesters. During the period of suspension, the rights of the postgraduate student are also suspended. The time of suspension is not counted in the duration of studies. Applications for extension or suspension of studies are accepted no later than two (2) weeks before the beginning of the teaching of the courses of the semester to which they refer, and are approved by the S.E. Suspension of studies is not granted for the first semester of the MSc. In case of an application for suspension of studies, the postgraduate student is obliged to have completed all his financial obligations at the time of his application. Otherwise, it shall be deleted. At the end of the suspension of his/her studies, the postgraduate student returns to the financial status that was in force during the last academic year of his/her participation in the Program.

Article 9

Application documents and selection criteria

The announcement for the admission of new postgraduate students to the MSc for the acquisition of a Master's Degree is announced to those interested by any appropriate modern means, following a decision of the Postgraduate Program, in which the following should be specified:

1. The necessary conditions for admission.
2. The required supporting documents of candidates for admission to the MSc (see below).
3. The deadline for submission of supporting documents.

4. The method and criteria for evaluating candidates.
5. The email address for the submission of supporting documents.
6. Information about the program, applications and the cost of studies (relevant website).

The necessary supporting documents that candidates must submit are described on the website and are:

1. Application, in a special form available from the website of the MSc
2. Detailed CV which will be accompanied by an analysis of interest/motivation for the MSc.
3. If available, copies of scientific publications, qualifications other than the first degree, certificates of participation in research programs and scholarships/distinctions (scholarships, awards of excellence, awards from scientific bodies, etc.).
4. At least two letters of recommendation, preferably from faculty members
5. Proof of B2 knowledge of English language or higher.
6. Photocopy of identity card or passport.
7. A recent photograph (accompanies the application).

The announcement of the MSc should state that copies of diplomas from abroad will henceforth be checked under Law 4957/2022

The PSC may, if it deems it necessary, request additional information from each candidate.

The Program admits candidates who have been awarded a postgraduate scholarship by States, State Scholarship Institutions, International Organizations, International Programs, etc., provided that they meet the necessary requirements. The percentage of admitted postgraduate students in this category is determined by the PSC.

The PSC of the MSc appoints a three-member Evaluation Committee (HCC) which evaluates those candidates who submitted all the required supporting documents on time, and recommends to the PSC the admissions, which makes the final selection.

The evaluation of candidates takes place on dates determined by the PSC and are clearly mentioned in a relevant announcement of the MSc posted on the websites of the program. It is carried out in the following successive phases:

- a. Verification of the authenticity and accuracy of attestations and certificates, verification of formal qualifications. During this phase, the PSC invites those who have not provided proof of language proficiency to submit to an assessment of their language proficiency in accordance with the procedure predetermined by decision of the PSC.
- b. The evaluation criteria and the corresponding maximum scores, on an overall centenary scale, are:
  1. Degree grade multiplied by 2.5 (maximum 25)
  2. Ranking order (maximum 15)
  3. Time of completion of studies (5-n) with n equal to the additional years of study (maximum 5). Depending on current legislation, this figure may be negative. Years of suspension of studies are not counted for it.
  4. Interview (max. 30)
  5. Letters of recommendation (max. 25)

If available, the following criteria will be taken into account in the final score by extrapolation

to a scale of 100:

1. Diploma thesis or increased number of ECTS (e.g. for graduates of Polytechnic schools) (maximum 15).
2. Research activity (e.g. publications or participation in projects) (maximum 15).

Based on the recommendation of the evaluation committee, the PSC takes the final decision to classify the candidates and select the postgraduate students of the MSc, validating the lists of successful and runners-up.

Article 10

Registrations of successful candidates

Successful students are informed by e-mail by the Secretariat of the MSc to which they have applied, and are invited to respond within ten (10) working days, whether or not they accept their inclusion in the Postgraduate Program, accepting at the same time its terms of operation. Failure by a selected candidate to reply within the above deadline, after a second notice 3 working days before the deadline, shall be tantamount to refusal of acceptance. If there are refusals, the Secretariat shall inform the candidates next in line from the respective reserve list.

The registration of new students in the MSc takes place one week before the beginning of the first semester.

Article 11

Course Schedule- Research Project-Degree Requirements

Each year, the PSC of the MSc determines the list of courses to be offered. Specifically, every spring semester the amendment of the regulation and the approval of the Study Guide for the new Academic Year are discussed and decided.

The teaching and examination of the courses of the MSc, including the writing of thematic papers and the research dissertation, is done in English.

The indicative curriculum of the MSc is as follows:

COURSE ID	COURSE TITLE	ECTS
	1st SEMESTER	
SM 1	Applied mathematics and methods of analysis / Εφαρμοσμένα μαθηματικά και μέθοδοι ανάλυσης	5
SM 2	Thermodynamics and transport processes for soft materials / Θερμοδυναμική και διαδικασίες μεταφοράς στη Χαλαρή Ύλη	5
SM 3	Synthetic methodologies in Soft Matter / Συνθετικές μέθοδοι στη Χαλαρή Ύλη The basic principles in polymer synthesis will be taught, including step-growth, chain and ring opening polymerization reactions.	5

	Synthesis of colloidal polymer particles will be also discussed as well as reactions of synthetic polymers. Molecular characterization techniques will be briefly presented.	
SM 4	Soft matter characterization / Χαρακτηρισμός Χαλαρής Ύλης	5
SM 5	Soft matter seminar / Σεμινάριο στη Χαλαρή Ύλη	5
	2nd SEMESTER	
SM 6	Introduction to biophysics and biopolymers / Εισαγωγή στη βιοφυσική και στα βιοπολυμερή	5
SM 7	Interfacial phenomena in soft matter / Διεπιφανειακά φαινόμενα στη Χαλαρή Ύλη	5
SM 8	Polymer and colloid physics / Φυσική πολυμερών και κολλοειδών συστημάτων	5
SM 9	Mechanics of soft materials: rheology, processing and mechanical properties / Μηχανική Χαλαρών Υλικών: Ρεολογία, κατεργασία και μηχανικές ιδιότητες	5
SM 10	Soft matter seminar / Σεμινάριο στη Χαλαρή Ύλη	5
SM11	Advanced synthesis and characterization of soft materials / Προηγμένες μέθοδοι σύνθεσης και χαρακτηρισμού χαλαρών υλικών The course will describe the mechanisms and kinetics of copolymerizations, coordination polymerizations, and living polymerizations. It will also discuss the synthesis of polymer gels and hydrogels and of grafted polymer chains onto curved and flat surfaces.	5
SM12	Computational methods in soft matter / Υπολογιστικές μέθοδοι στη Χαλαρή Ύλη	5
SM13	Soft materials for energy and the environment / Εφαρμογές χαλαρών υλικών στην ενέργεια και το περιβάλλον	
SM14	Soft biomaterials for biomedical applications / Χαλαρά υλικά για εφαρμογές στη βιοϊατρική The course will discuss the natural and synthetic biomaterials used in nanomedicine, biosensors and tissue engineering applications. The development of soft polymer nanoparticles for use in drug delivery and imaging and 3D scaffold fabrication for regenerative medicine will be presented.	5
SM15	Advanced topics I (examples: responsive materials, mechanochemistry, supramolecular chemistry, sustainable polymers) / Προχωρημένα θέματα στη χαλαρή ύλη I (παράδειγματα: αποκρίσιμα υλικά, μηχανοχημεία, υπερμοριακή χημεία, βιώσιμα πολυμερή) Polymers responding to physical, chemical and biochemical stimuli will be presented and the governing responsive mechanisms will be described. The basic principles of mechanochemistry and selected mechanoresponsive polymers will be discussed. Polymer self-assembly mechanisms leading to supramolecular assemblies and hierarchical superstructures will be also presented.	5

SM16	Advanced topics II (examples: new modeling/simulation methods, AI) / Προχωρημένα θέματα στη χαλαρή ύλη II	5
	(παραδείγματα: νέες μέθοδοι στη θεωρία και τις προσομοιώσεις χαλαρών υλικών, TN)	
SM17	Advanced topics III (examples: active matter, vitrimers, cell mechanics, new instrumentation) / Προχωρημένα θέματα στη χαλαρή ύλη III (παραδείγματα: δραστική ύλη, υαλοειδή, μηχανική κυττάρων, νέα οργανολογία)	5
SM18	Course from other Departments (see below) / Μάθημα από άλλα τμήματα (δείτε παρακάτω)	5
		ECTS of Courses: 60
SM_RT	Research Thesis /Ερευνητική Εργασία	60
		Graduation with 120 ECTS

All SM 1-10 courses as well as the SM-RT Master Research Thesis are compulsory. It is also mandatory to choose two of the SM11-SM18 (3 will be offered per semester). Successful examination of the courses leads to the receipt of 120 ECTS. If he/she wishes, or has completed the required number of ECTS, a PhD student can attend additional courses (in consultation with the instructor). This will be written on the copy of the degree.

The educational program of the MSc is summarized as follows:

- Six (6) courses per semester, i.e. a total of sixty (60) credits for the first year.
- A compulsory Master Research Thesis (SM-RT) (60 ECTS) on Soft Matter Science and Engineering, which is prepared during the 3rd and 4th semester upon application and approval by PSC.
- The compulsory attendance of the special seminars, which will be given by the Department in the field of Soft Matter, will be accompanied by discussions on the topic of the seminar, a summary work of the MF, and the development of presentation skills, according to the instructions described on the program page and will be discussed with the responsible instructor.

The C.E. of the program may, with its documented decision, alter the flow of the program, as well as remove/add courses in the context of the modernization and adaptation needs that may arise. In these cases, and under PSC's responsibility, any changes in the curriculum will be publicly notified promptly (before the beginning of the semester).

Following a relevant decision of the PSC, the PhD students of the program may attend courses offered in other postgraduate programs of the Foundation (SM18), provided that: a) these courses are taught in English and b) there is a documented equivalence of workload, gravity and content and a minimum of 5 ECTS).

All courses of the MSc will be implemented with physical presence at the University of Crete, but there will be, by decision of the CC, the possibility of teaching by electronic means for

distance learning (online), at a rate of up to 50% of the total teaching time per semester course (up to 20 hours), if this is deemed necessary by each instructor and there is sufficient justification.

The courses of the MSc are taught during the days and hours specified by the timetable. PhD students are obliged to attend the lectures, workshops and other activities provided for each course, as well as to respect and abide by the decisions of the bodies of the MSc, and academic ethics in general. Unjustified absences beyond 3 lectures automatically lead to exclusion from the examinations of the respective course, and the MF is obliged to attend it in a subsequent corresponding semester, with a corresponding percentage financial burden. The phenomenon can only be repeated once, otherwise the MF is deleted.

PSC appoints for each postgraduate student a faculty member from the team of teachers of the MSc as supervisor / advisor for the monitoring and control of the course of his studies.

SM-RT Master's Thesis (research level and specialization)

The research postgraduate thesis with 60 ECTS is prepared during the 3rd and 4th semester, has a research orientation and is supervised by a three-member committee. The committee, which includes the main supervisor of the postgraduate research thesis, consists of faculty members or researchers serving at the University of Crete or the collaborating institutions. Researchers of recognized research/university institutions (other than collaborators) in Greece and abroad and who hold a PhD degree, may be appointed co-supervisors of the postgraduate student. The members of the Committee must have the same or related scientific specialization with the subject of the postgraduate thesis.

MFs who have collected 60 ECSTs are eligible to apply for a postgraduate research thesis. During the first semester, within the framework of the SM1 course, interested teachers and other members of the MSc will make short presentations of the research topics offered. MFs will have the opportunity to discuss with them and possibly start a study on a specific topic before the official undertaking.

The procedure for the elaboration of postgraduate research theses in case of approval by the PSC is the following:

- a) With the agreement of the supervisor concerned, PSC approves the matter and the three-member selection board.
- b) At the end of the writing, the time of presentation/examination of the postgraduate thesis is announced, with the agreement of the three-member examination committee.
- c) The postgraduate research thesis is submitted electronically to the members of the three-member examination committee. The deposit must be made no later than ten (10) working days before the examination. The examination procedure can only proceed with the agreement of all members of the selection board. Possible objections are expressed no later than 2 working days before the examination.

The research postgraduate thesis is evaluated by the three-member examination committee for its originality, its research achievements, the presentation of the literature review, the scientific methodology, the research context and perspective, the execution and analysis of the results, as well as the way of presentation. The process ends with the evaluation of the oral presentation and answers to questions. In the end, the master's thesis is judged as "satisfactory" or "unsatisfactory".

If the postgraduate thesis is deemed "unsatisfactory", the MF must make the necessary corrections/improvements according to the committee's recommendations. A second

examination then follows on a date determined by the members of the Selection Board and within a maximum of six (6) months from the first examination. If it is again judged as "unsatisfactory", no third chance is given. In this case, the MF does not receive a postgraduate degree, but a detailed certificate of successful completion of postgraduate courses.

Evaluation and Grading of Courses/Degree

The examination of the courses takes place at the end of each semester of the first year of study. During the evaluation of a course, participation, performance in home exercises, assignments and tests, or other parameters (e.g. laboratory exercise, oral presentation) are taken into account depending on the obligations of the course. The exact way of evaluation is determined by the instructor of each course. Teachers are required to issue the results of the examinations within a maximum of three (3) weeks from the day of the examination. If a course is taught by two or more instructors, the grading method is determined jointly. The examination procedures of the courses are approved by PSC, upon the recommendation of the teachers.

In case of failure in the examination of a course or courses, an MF has only one opportunity to repeat the examination the following September.

The final grade is indicated on a decimal scale from 0 to 10 with gradations of 0.5. In order to be considered successful, performance in a course must have been graded with at least six (6). A degree is awarded when the average number of courses (including postgraduate thesis) is at least seven (7). The final grade of the Master's Degree is calculated as the weighted average of the ECTS of the courses and the compulsory postgraduate thesis.

Article 12

Language of teaching and writing of the postgraduate thesis

The language of instruction of the courses is English and the postgraduate (Diploma) thesis will be written in English.

Article 13

Graduation and Postgraduate Degrees

The graduation of all students after the successful completion of the research work takes place at a special ceremony of UCY, which takes place every July in the presence of the Rector's Authorities, the Deans of the Faculties and the Directors of the Postgraduate Programs. The diploma is signed by the Rector, the Head and the Secretary of the Department.

Type and Type of Postgraduate Diploma

The type and type of the Postgraduate Diploma is in accordance with the decisions of the competent bodies of the University of Crete. Grade is not listed.

Diploma Supplement

Graduates are provided with a diploma supplement according to the type of diploma specified in the Regulation of Postgraduate Studies Programs of the University of Crete.

Article 14

Postgraduate Students' Rights

MFs are entitled to all benefits for undergraduate students, as defined by article 284 of Law 4957/2022 (meal card, student ticket, reduced participation costs in cultural-recreational events, insurance through the University (at least for students coming from the EEA), etc.), except for the right to provide free textbooks. Institutions are obliged to ensure that students with disabilities and/or special educational needs have accessibility to the proposed textbooks and teaching.

Scholarships

The MSc may award scholarships to students based on selection criteria. Scholarships are awarded if there are relevant funds. The number of scholarships awarded by the Program each year will be determined by decision of PSC. The selection of scholars will be made by PSC based on the ranking list of the admitted MFs, criteria of academic excellence, and/or their performance during the first semester of their studies.

Participation in Research Projects

PhD students may be employed in research programs of faculty members and researchers of the University of Crete and other institutions participating in the MSc and receive remuneration from them as a scholarship (in this case they will not receive a second scholarship).

Article 15

Obligations of Postgraduate Students

Postgraduate students are obliged to:

- Complete within the time limits laid down:
  1. their enrollment in the MSc.
  2. payment of registration fees.
- Submit applications for extension or suspension of studies no later than two (2) weeks before the beginning of the teaching of the courses of the semester to which they refer.
- Attend postgraduate courses and carry out their research work.
- Attend the scheduled exams.
- Complete their studies within the prescribed time limits.
- If requested, to offer auxiliary work in course support, supervision, in the laboratories of the department and generally where there is a need at the discretion of the S.E., as this is part of the educational process.
- Respect and abide by the decisions of the bodies of the MSc as well as academic ethics.

Article 16

Deletion from the MSc

A student who:

- exceeds the maximum permissible period of study,
- is unjustifiably absent one (1) semester from his/her studies and obligations,
- completes two (2) failures in one or more courses,
- has exceeded the limit of suspension of attendance
- fails to pay his/her registration fees within the stipulated time limit, without submitting an acceptable justification for the impediment.

Students who are deleted from the program are entitled to receive a detailed certificate of successful completion of postgraduate courses as they have completed.

Participation in copying or generally falsifying the postgraduate course examination process or the writing of a postgraduate thesis, plagiarism in the postgraduate thesis or in a course topic (project), entails deletion from the program after a relevant decision of the Assembly of the Department. In the same cases, withdrawal of the postgraduate diploma is provided for when the violation is found after graduation.

Article 17

Instructors at the MSc

The teachers of the MSc are appointed in accordance with the provisions of article 83 of Law 4957/2022. Members of the educational team of the relevant MSc are considered to be faculty members, emeritus and retired professors and researchers with an organic position in Research Centers, with assignment of teaching work or lectures / project supervision in the courses. The assignment is made by decision of the Assembly of the Department, upon the recommendation of the PSC.

The invitation of visiting teachers follows the procedure set out in article 171 of Law 4957/2022.

The Department will support with all possible means the hosted visitors of the MSc during their stay at the University of Crete.

The exchange of visitors takes place by invitation, where the reasons for the visit are defined, as well as the desired result. In any case, the financial terms, the coverage of travel, accommodation and compensation expenses as well as any other issue related to hospitality and based on the applicable legislation are determined. The cost of these is borne by the budget of the MSc and/or research programs of members of the MSc as appropriate.

Teachers' travel is subject to the general regime of leave of absence and allowances governing HEIs and Research Centres

Article 18

Evaluation of the MSc

Evaluation of the quality of the educational work, courses and teachers of the MSc is carried out every academic semester under the responsibility of PSC in collaboration with the O.M.E.A. of the Department, and its results are included in the annual internal evaluation report.

The Programme will be evaluated in the context of the periodic evaluation/accreditation provided for in article 87 of Law 4957/2022 by the National Authority for Higher Education. In this context, the overall evaluation of the work carried out in the Postgraduate Program, the degree of fulfillment of the goals set at its establishment, its viability, the absorption of graduates into the labor market, its degree of contribution to research, its internal evaluation by postgraduate students, the feasibility of extending its operation, as well as other data regarding the quality of the work produced and its contribution to the national strategy for higher education.

The Internal Evaluation Team is responsible to PSC for the overall evaluation of the program and the submission of proposals to it, as well as for the evaluation of courses by students, the preparation of the teachers' reports in the MSc as well as for the preparation of Internal Evaluation Reports concerning HAHEE. In order to achieve its objectives, the Evaluation Team of the MSc cooperates with all competent services.

During the teaching of a course, postgraduate students evaluate it anonymously by completing a questionnaire assigned to them according to a procedure defined by PSC. The relevant form is prepared in accordance with the requirements of HAHEA and covers the course in terms of content, teaching method, degree of correlation with the principles and philosophy and objectives of the MSc, and is approved by PSC.

The evaluation of the teachers of the MSc by the MFs is carried out at the end of each semester. The analysis of the evaluation results with the observations of the MFs are prepared under the responsibility of the Internal Evaluation Team of the MSc. The final table of the evaluation with any comments as well as a comparative table of courses, are brought to the attention of the S.E. and announced to the teachers.

At the beginning of each academic year, PSC examines the results of the evaluation and the proposals of the Internal Evaluation Team and takes measures to improve the MSc where appropriate.

The Department reserves the ability to carry out an additional evaluation of the Postgraduate Program, seeking the opinion of colleagues from abroad who do not actively participate in its operation.

Article 19

Duration of operation of the MSc

The MSc will operate until the academic year 2027-2028. Every five years the Senate of the University of Crete will decide whether or not to continue the Postgraduate Program.

Article 20
Transitional provisions

Matters not regulated in this Decision shall be regulated by the competent bodies in accordance with the legislation in force.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

12 Οκτωβρίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 5941

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 23085

Έγκριση Κανονισμού Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης.Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Έχοντας υπόψη:

Α. Τις διατάξεις:

1. Του π.δ. 296/1973 (Α' 239) περί καθορισμού του τίτλου και της έδρας του εν Κρήτη ιδρυθέντος Πανεπιστημίου, το ν.δ. 114/1974 (Α' 310) περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του ν.δ. 87/1973 «περί ιδρύσεως Πανεπιστημίων εις Θράκην και εις Κρήτην» (Α' 159) και επεκτάσεως διατάξεων τινών αυτού εις άπαντα τα ΑΕΙ, τον ν. 259/1976 (Α' 25) περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των περί Πανεπιστημίων Θράκης και Κρήτης κειμένων διατάξεων,

2. των περ. θ) και κδ) της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3469/2006 «Εθνικό Τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως και λοιπές διατάξεις» (Α' 131),

3. του ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσωρευσης πιστωτικών μονάδων Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189),

4. του ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141) και ιδίως του άρθρου 16 και των άρθρων 79-89 αυτού,

5. του ν. 4653/2020 «Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης. Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων και άλλες διατάξεις» (Α' 12),

6. των άρθρων 75-80 του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184), και την παρ. 5 του άρθρου 108 του ίδιου νόμου περί κατάργησης άρθρων του ν. 3861/2010 «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιο-

κητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις» (Α' 112).

Β. Τα έγγραφα και στοιχεία:

1. Την υπό στοιχεία 108169/Ζ1/21.8.2020 (Υ.Ο.Δ.Δ. 677) διαπιστωτική πράξη της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων για την εκλογή ως Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κρήτης του Καθηγητή της Ιατρικής Σχολής Γεωργίου Κοντάκη, με τετραετή θητεία από 1.9.2020 έως 31.8.2024.

2. Την υπό στοιχεία 108990/Ζ1/08.09.2022 απόφαση του Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Ρύθμιση των θεμάτων σχετικά με τη διαδικασία δωρεάν φοίτησης σε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τέλη φοίτησης» (Β' 4899).

3. Την υπό στοιχεία 119929/Ζ1/30.09.2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Παροχή διευκρινίσεων σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 για τη συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία συλλογικών οργάνων των Α.Ε.Ι. και των ακαδημαϊκών μονάδων τους, την ανάδειξη των μονοπρόσωπων οργάνων των Α.Ε.Ι. και των ακαδημαϊκών μονάδων τους και λοιπά θέματα».

4. Την υπό στοιχεία 135557/Ζ1/1.11.2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 "Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις" για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα».

5. Την υπ' αρ. 20018/01.09.2022 (ΑΔΑ: 6ΖΚΛ469Β7Γ - 4ΨΧ) πράξη συγκρότησης της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Κρήτης για το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023.

6. Την υπ' αρ. 491/20.10.2022, θέμα Εκπαίδευσης και Έρευνας 1ο, (ΑΔΑ: ΡΠ4Τ469Β7Γ-ΤΨΛ) απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Κρήτης για την Συγκρότηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

7. Το σχέδιο Κανονισμού Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

8. Την εισήγηση της υπ' αρ. 3ης/14.02.2023 συνεδρίασης της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης για το παρόν θέμα.

9. Την υπ' αρ. 496/16.02.2023, θέμα Εκπαίδευσης και Έρευνας 2ο, απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Κρήτης σχετικά με την Έγκριση Κανονισμού Προ-

γραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

10. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού και του τακτικού προϋπολογισμού του Ιδρύματος, αποφασίζει:

Την έγκριση του Κανονισμού Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης, ως ακολούθως:

Κανονισμός Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

περί Μεταπτυχιακών Σπουδών

Οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές και συγκεκριμένα τις διατάξεις του ν. 4957/2022 (Α' 141) και συμβάλλουν στη ρύθμιση με ενιαίο τρόπο των θεμάτων λειτουργίας των Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Κρήτης (Π.Κ.).

1. Σκοπός των Π.Μ.Σ.

Τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών εντάσσονται στον στρατηγικό σχεδιασμό του Π.Κ., και περιλαμβάνονται στο πολυετές αναπτυξιακό πρόγραμμα κάθε Τμήματος.

Τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών διέπονται από επιστημονική συνοχή και αποσκοπούν στην περαιτέρω προαγωγή της γνώσης, στην ανάπτυξη της έρευνας και των τεχνών, στην ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας, στην υψηλού επιπέδου εξειδίκευση των πτυχιούχων σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του πρώτου κύκλου σπουδών του οικείου Τμήματος.

2. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με ελάχιστο αριθμό εξήντα (60) πιστωτικών μονάδων (ECTS) και ελάχιστη χρονική διάρκεια δύο (2) ακαδημαϊκών εξαμήνων, η επιτυχής ολοκλήρωση των οποίων οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) επιπέδου επτά (7), σύμφωνα με το Εθνικό και Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων, δυνάμει του άρθρου 47 του ν. 4763/2020. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνονται και λειτουργούν:

α) Σε αυτόνομα Τμήματα του Π.Κ. που παρέχουν σπουδές πρώτου κύκλου,

β) σε μη αυτόνομα Τμήματα του Π.Κ. που παρέχουν σπουδές πρώτου κύκλου, και τα οποία εξασφαλίζουν όλες τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την οργάνωση και λειτουργία των Π.Μ.Σ., ιδίως σε προσωπικό, υλικοτεχνική υποδομή και εξοπλισμό όπως αυτές τεκμηριώνονται από τη μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας,

γ) σε Τμήματα του Π.Κ. σε συνεργασία με Τμήματα του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ της ημεδαπής,

δ) σε Τμήματα του Π.Κ. σε συνεργασία με Τμήματα αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων ή ερευνητικών οργανισμών της αλλοδαπής καθώς και με ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς.

Το Π.Κ. δύναται να συμπράττει για την οργάνωση Π.Μ.Σ. με Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες, ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα, την Ακαδημία Αθηνών, το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, καθώς και αναγνωρισμένους επιστημονικούς φορείς και ενώσεις που λειτουργούν υπό τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Σε περίπτωση συμπράξεων με φορείς που δεν παρέχουν ισότιμη εκπαίδευση και ισότιμα πτυχία με τα Α.Ε.Ι., η ακαδημαϊκή και διοικητική λειτουργία του Π.Μ.Σ. ανήκει αποκλειστικά στο Π.Κ.

3. Επαγγελματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Πέραν των παραπάνω, ένα (1) ή περισσότερα Τμήματα του Π.Κ. δύναται να οργανώνουν Επαγγελματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ε.Π.Μ.Σ.) σε συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο που θεραπεύει το Τμήμα ή τα Τμήματα με σκοπό την παροχή τυπικής εκπαίδευσης μεταπτυχιακού επιπέδου προς το προσωπικό φορέων του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα, στο πλαίσιο υλοποίησης σύμβασης ή προγραμματικής συμφωνίας του Π.Κ με φορέα του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα, ο οποίος αναλαμβάνει τη χρηματοδότηση της οργάνωσης και λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 2

Συλλογικά και Μονοπρόσωπα όργανα για τις Μεταπτυχιακές Σπουδές

1. Όργανα των Π.Μ.Σ.

Αρμόδια Όργανα για την ίδρυση ή τροποποίηση, οργάνωση και λειτουργία των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι:

1. Η Σύγκλητος του Ιδρύματος, η οποία είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από τον νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα. Η Σύγκλητος του Π.Κ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) εγκρίνει την ίδρυση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ή την τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης του Π.Μ.Σ.,

β) Εγκρίνει την παράταση της χρονικής διάρκειας λειτουργίας των Π.Μ.Σ.,

γ) συγκροτεί την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, σε περίπτωση διατμηματικών ή διιδρυματικών ή κοινών Π.Μ.Σ.,

δ) αποφασίζει την κατάργηση των Π.Μ.Σ. που προσφέρονται από το Π.Κ.

2. Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών συγκροτείται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία με απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Κρήτης, κατόπιν πρότασης της Κοσμητείας κάθε Σχολής με την οποία υποδεικνύεται ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π με το αναπληρωματικό του και ένα (1) μέλος των ειδικών κατηγοριών προσωπικού (ΕΤΕΠ/ΕΔΙΠ/ΕΕΠ) με το αναπληρωματικό του, αντιστοίχως, και τον Αντιπρύτανη, που είναι αρμόδιος για ακαδημαϊκά

θέματα, ως Πρόεδρος. Για τον σκοπό αυτό, η Κοσμητεία κάθε Σχολής δημοσιεύει πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος με την οποία καλούνται τα μέλη της Σχολής να υποβάλουν σύντομο βιογραφικό σημείωμα από το οποίο προκύπτει η εμπειρία στην οργάνωση, τη συμμετοχή ή και τη διδασκαλία σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών. Σε περίπτωση που η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αποβεί άκαρπη, η Κοσμητεία ορίζει τα προτεινόμενα μέλη. Η θητεία της Επιτροπής είναι δύο (2) ακαδημαϊκά έτη.

Η λειτουργία της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης διέπεται από τους ακόλουθους κανόνες, εκτός αν υπάρχει διαφορετική νομοθετική ρύθμιση:

α) Η Επιτροπή συνεδριάζει μετά από πρόσκληση του προέδρου της, ο οποίος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Κατά την πρώτη εκάστου ακαδημαϊκού έτους συνεδρίαση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται η ημέρα και η ώρα της εβδομάδας κατά την οποία, εφόσον υπάρχουν θέματα, συγκαλείται η Επιτροπή. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις μπορεί η Επιτροπή να συνεδριάζει και άλλη ημέρα και ώρα.

β) Τα θέματα κατατίθενται στη Γραμματεία της Επιτροπής τουλάχιστον τέσσερις (4) ημέρες πριν από την ορισθείσα ημερομηνία συνεδρίασης, όπως αυτή προκύπτει από το ημερολόγιο συνεδριάσεων της Επιτροπής. Σε κάθε περίπτωση, η κατάθεση θέματος από το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος μπορεί να πραγματοποιηθεί και αργότερα, αλλά ο πρόεδρος της Επιτροπής δε δεσμεύεται ως προς την ένταξή του στην ημερήσια διάταξη της προσεχούς συνεδρίασής της, ιδίως όταν δεν υπάρχει επαρκής χρόνος μελέτης του θέματος από τα μέλη της.

γ) Η πρόσκληση σε συνεδρίαση με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης μαζί με τις εισηγήσεις, αν υπάρχουν, και το αναγκαίο πληροφοριακό υλικό κοινοποιείται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον πρόεδρό της τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης. Εναλλακτικά, τα σχετικά έγγραφα μπορεί να αναρτώνται ταυτόχρονα με την πρόσκληση και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης σε ειδικό ιστότοπο, προσβάσιμο από όλα τα μέλη της Επιτροπής, τακτικά και αναπληρωματικά.

δ) Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης συζητούνται με τη σειρά που αναγράφονται. Με απόφαση της πλειοψηφίας των παρόντων η σειρά μπορεί να μεταβληθεί. Θέματα με επείγοντα χαρακτήρα μπορεί να συζητηθούν εκτός ημερήσιας διάταξης ύστερα από απόφαση των 3/5 των παρόντων μελών.

ε) Στην Επιτροπή μπορεί να καλούνται μέλη Δ.Ε.Π. των Τμημάτων ή των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, χωρίς δικαίωμα ψήφου, προκειμένου να παράσχουν διευκρινίσεις επί των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης. Εισηγητής της ημερήσιας διάταξης είναι ο πρόεδρος ή μέλος του οργάνου που έχει οριστεί ως εισηγητής. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Λευκές ψήφοι και αποχές δεν προσμετρούνται στο αποτέλεσμα της ψηφοφορίας. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του/της προέδρου.

Για την εκτέλεση των αποφάσεων μεριμνά ο πρόεδρος, ο οποίος μπορεί επίσης να συγκροτεί ομάδες εργασίας για τη μελέτη ή τη διεκπεραίωση ορισμένων θεμάτων.

(στ) Για κάθε συνεδρίαση τηρούνται πρακτικά στα οποία καταχωρίζονται συνοπτικά ή και αυτούσια, αν συντρέχει λόγος, οι εισηγήσεις, οι προτάσεις, οι συζητήσεις και οι αποφάσεις. Σε αυτά καταχωρίζεται υποχρεωτικά και η γνώμη της μειοψηφίας. Ο Γραμματέας της Επιτροπής έχει την επιμέλεια από κοινού με τον πρόεδρο για την τήρηση των πρακτικών, τα οποία μετά την καθαρογραφή τους υπογράφονται από τον πρόεδρο και τον γραμματέα δίχως άλλη επικύρωση.

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών έχει γνωμοδοτικό χαρακτήρα και επικουρεί τον αντιπρύτανη με την αντίστοιχη αρμοδιότητα στην άσκηση των καθηκόντων του. Κύριο έργο της είναι η γενική εποπτεία και η διασφάλιση της ποιότητας και κατ'επέκταση του κύρους των μεταπτυχιακών σπουδών του Π.Κ. Ειδικότερα, η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία, καθώς και όσες ορίζονται από τον παρόντα κανονισμό. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, μεταξύ άλλων:

(α) Εκπονεί πρότυπο σχέδιο εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών και κανονιστικής απόφασης έγκρισης καθώς και πρότυπο σχέδιο προϋπολογισμού ανάλογα με την πηγή χρηματοδότησης για τα υπό έγκριση ή τροποποίηση Προγράμματα. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να επικαιροποιεί τα ανωτέρω πρότυπα σε τακτά χρονικά διαστήματα.

β) Παρακολουθεί και εποπτεύει την εφαρμογή της διαδικασίας απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής διδάκτρων. Ειδικότερα, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης αιτήσεων για την απαλλαγή φοιτητών από διδάκτρα, το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο του Προγράμματος, η διοικητική ευθύνη του οποίου ανήκει στο Π.Κ, κοινοποιεί αμελλητί στην Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, τον φάκελο με τις τυχόν απορριφθείσες από την Επιτροπή Ενστάσεων αιτήσεις, διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση την προστασία των προσωπικών δεδομένων, προκειμένου η Επιτροπή να ασκήσει την αρμοδιότητά της. Σε περίπτωση διαπίστωσης από την Επιτροπή οποιασδήποτε παρατυπίας ως προς την εφαρμογή της διαδικασίας απαλλαγής από διδάκτρα όπως αυτή ρυθμίζεται από τη νομοθεσία και τον παρόντα κανονισμό, η Επιτροπή ενημερώνει αμελλητί τη Σύγκλητο.

γ) Παρακολουθεί την εφαρμογή από τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών της νομοθεσίας, των αποφάσεων και της τήρησης του παρόντος κανονισμού. Για τον σκοπό αυτό, το αποφασιστικό όργανο του Προγράμματος ανεξάρτητα από το αν αυτό εποπτεύεται διοικητικά από άλλο ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, κοινοποιεί στον αρμόδιο αντιπρύτανη και στην Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος κάθε τροποποίηση της απόφασης έγκρισης, συμπεριλαμβανομένου και του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας.

δ) Η Επιτροπή δύναται να ζητήσει προκειμένου να ασκήσει τις εκ του νόμου και του παρόντος κανονισμού

προβλεπόμενες αρμοδιότητες κάθε στοιχείο ή πληροφορία από τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Σε κάθε περίπτωση, το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο του Προγράμματος έχει την ευθύνη της τήρησης των αρχών της διαφάνειας, της αξιοκρατίας και της χρηστής διοίκησης ως προς την οργάνωση και διοίκηση των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών.

3. Η Συνέλευση του Τμήματος, κύρια αρμοδιότητα της οποίας είναι η οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση των ΠΜΣ. Η Συνέλευση του Τμήματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

β) αναθέτει το διδακτικό έργο στους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ.,

γ) εισηγείται προς τη Σύγκλητο την έγκριση ή την τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης του Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας λειτουργίας του Π.Μ.Σ.,

δ) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,

ε) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης, προκειμένου να απονεμηθεί ο τίτλος του Π.Μ.Σ.,

στ) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.).

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος οι αρμοδιότητες των περ. α) και δ) δύναται να μεταβιβάζονται στη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. Ασκήει κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του Κεφαλαίου Θ του ν. 4957/2022. Σε περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ. αρμόδιο όργανο αντί της Συνέλευσης του Τμήματος είναι η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (Ε.Π.Σ.), η οποία αποτελείται από μέλη Δ.Ε.Π. των συνεργαζόμενων Τμημάτων και συγκροτείται με απόφαση της Συγκλήτου του Α.Ε.Ι. που αναλαμβάνει τη διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης των Συνελεύσεων των συνεργαζόμενων Τμημάτων ή αρμόδιων οργάνων των συνεργαζόμενων φορέων. Ο ακριβής αριθμός των μελών της Επιτροπής και η εκπροσώπηση κάθε συνεργαζόμενου Τμήματος ή Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αλλοδαπής και η διάρκεια της θητείας της καθορίζεται στο πρωτόκολλο συνεργασίας. Αν στο Π.Μ.Σ. συμμετέχουν φορείς της ημεδαπής ή αλλοδαπής που δεν παρέχουν ισότιμη εκπαίδευση και ισότιμα πτυχία με τα Α.Ε.Ι., στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών κάθε φορέας δύναται να εκπροσωπείται με ένα (1) μέλος, το οποίο αναδεικνύεται από το αρμόδιο όργανο του φορέα και συμμετέχει στο διδακτικό έργο του Π.Μ.Σ. Στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών δύναται να συμμετέχουν Ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος ή των συνεργαζόμενων Τμημάτων, εφόσον παρέχουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

4. Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) αποτελείται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ή του κατά περίπτωση αρμοδίου οργάνου.

Σε περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ. με απόφαση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών δύναται να συγκροτείται Σ.Ε., με διετή θητεία, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) από τα μέλη της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) Καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4957/2022 και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),

β) καταρτίζει τον απολογισμό του Προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,

δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών,

ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου στις κατηγορίες διδασκόντων του άρθρου 83 του ν. 4957/2022,

στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,

ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

η) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών. Στην Σ.Ε. δύναται να συμμετέχουν Ομότιμοι ή αφυπηρηθέντες Καθηγητές του Τμήματος ή των συνεργαζόμενων Τμημάτων, εφόσον παρέχουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

5. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.

Προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό. Σε περίπτωση διατμηματικού, διδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ. ορίζεται από την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών ένα (1) μέλος της ως Διευθυντής του Π.Μ.Σ. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. και της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών δεν δικαιούνται αμοιβής ή οποιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Προεδρεύει της Σ.Ε., καθώς και της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, σε περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση του Τμήματος, σε περίπτωση μονοτμηματικού Π.Μ.Σ.,

γ) εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,

δ) ορίζεται ως Επιστημονικά Υπεύθυνος/η του έργου - προγράμματος έναντι του ΕΛΚΕ σύμφωνα με το άρθρο 234 του ν. 4957/2022 και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες. Με απόφαση του αρμοδίου κατά περίπτωση οργάνου δύναται να ορίζεται και ένας αναπληρωτής Επιστημονικά Υπεύθυνος/η από τα μέλη ΔΕΠ που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα,

ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,

στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε., με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο οικείο Τμήμα, στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ.

Σε περίπτωση παραίτησης ή απώλειας για οποιοδήποτε λόγο του Διευθυντή του Προγράμματος, χρέη Διευθυντή αναλαμβάνει το αρχαιότερο μέλος ΔΕΠ κατά προτεραιότητα της βαθμίδας του Καθηγητή, του Αναπληρωτή, και εφόσον δεν υπάρχει, του μόνιμου Επίκουρου. Η αρχαιότητα καθορίζεται σύμφωνα με το ΦΕΚ διορισμού στην αντίστοιχη βαθμίδα. Ο ασκών χρέη Διευθυντή έχει τις αρμοδιότητες του Διευθυντή έως τον ορισμό τακτικού και ο οποίος πραγματοποιείται εντός τριών μηνών από την παραίτηση ή την απώλεια. Σε περίπτωση που έχει οριστεί αναπληρωτής Επιστημονικά Υπεύθυνος, τότε αυτοδικαίως αναλαμβάνει χρέη Διευθυντή έως τον ορισμό τακτικού Διευθυντή.

Άρθρο 3

Ίδρυση και Ανανέωση Λειτουργίας ΠΜΣ

1. Ίδρυση Π.Μ.Σ.

Με απόφαση της Συγκλήτου του Π.Κ., κατόπιν εισήγησης της Συνέλευσης του Τμήματος ή των Τμημάτων σε περίπτωση κοινού ΠΜΣ και γνώμης της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών, εγκρίνεται η ίδρυση νέου Π.Μ.Σ. Η απόφαση ίδρυσης αποτελείται από δύο μέρη: τις γενικές κανονιστικές διατάξεις και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του προγράμματος. Με την απόφαση ίδρυσης καθορίζονται όλα τα ζητήματα που διέπουν την οργάνωση, λειτουργία και διαχείριση του Π.Μ.Σ. και ρυθμίζονται κατ'ελάχιστον τα ακόλουθα:

Μέρος Α: Γενικές κανονιστικές αρχές,

α) ο τίτλος του Π.Μ.Σ. και του διπλώματος που απονέμεται,

β) η χρονική διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ., ή οποία δε δύναται να είναι μικρότερη από πέντε (5) έτη, με δυνατότητα παράτασης, και με την επιφύλαξη της μη

πιστοποίησής του κατά την περιοδική αξιολόγηση του Τμήματος,

γ) οι ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ., που δύναται να οδηγούν στην απονομή διαφορετικού διπλώματος,

δ) ο συνολικός αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απονέμεται ανά ειδίκευση του Π.Μ.Σ., εφόσον υπάρχουν περισσότερες από μια (1) ειδικεύσεις, και ο οποίος δεν δύναται να είναι μικρότερος από εξήντα (60) πιστωτικές μονάδες (ECTS), καθώς και ο αριθμός των ακαδημαϊκών εξαμήνων του προγράμματος,

ε) ο τρόπος οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας των Π.Μ.Σ., διά ζώσης ή με μεθόδους σύγχρονης, ασύγχρονης ή μεικτής (blended learning) εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εν όλω ή εν μέρει,

ζ) η δυνατότητα παροχής του προγράμματος ως μερικής φοίτησης,

Μέρος Β: Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του προγράμματος,

α) το αντικείμενο και ο σκοπός του προγράμματος, τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα που αποκτώνται από την επιτυχή παρακολούθηση του,

β) οι κατηγορίες των πτυχιούχων που γίνονται δεκτές και τα λοιπά κριτήρια που είναι απαραίτητα ή συνεκτιμώνται κατά τη διαδικασία επιλογής των εισακτέων, καθώς και ο τρόπος απόδειξής τους,

γ) ο τρόπος αξιολόγησης των υποψηφίων, ο οποίος δύναται να περιλαμβάνει τη διενέργεια εξετάσεων, την αξιολόγηση φακέλου και την προσωπική συνέντευξη, καθώς και η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων,

δ) το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών ανά ειδίκευση, οι τίτλοι και σύντομη περιγραφή (syllabus) των μαθημάτων, σεμιναρίων, εργαστηρίων και κλινικών ασκήσεων του Π.Μ.Σ., η διεξαγωγή πρακτικής άσκησης, η εκπόνηση διπλωματικής διατριβής ή η διεξαγωγή άλλων εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων που ορίζονται ως υποχρεωτικές ή επιλογής για την επιτυχή ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ., με αναφορά του αριθμού των πιστωτικών μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) που απονέμονται ανά περίπτωση,

ε) η επίσημη γλώσσα διεξαγωγής του προγράμματος και η γλώσσα εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας, η οποία δύναται να διαφέρει της ελληνικής,

στ) ο ανώτατος αριθμός εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών του, ή ο ανώτατος αριθμός εισακτέων ανά ειδίκευση του Π.Μ.Σ., εφόσον υφίστανται ειδικεύσεις,

ζ) οι πηγές χρηματοδότησης του Π.Μ.Σ. και το ύψος των τελών φοίτησης, εφόσον προβλέπονται,

η) τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των φοιτητών,

θ) η δυνατότητα χορήγησης υποτροφιών με κριτήρια αριστείας, καθώς και παροχής ανταποδοτικών υποτροφιών,

ι) κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία του προγράμματος και τον κανονισμό λειτουργίας του προγράμματος.

Η εισήγηση της Συνέλευσης του Τμήματος συνοδεύεται απαραίτητως από:

α) Αναλυτικό προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων για τα πρώτα πέντε (5) έτη λειτουργίας του προγράμματος,

στον οποίο συμπεριλαμβάνονται οι πάσης φύσεως πόροι του προγράμματος, το λειτουργικό του κόστος, όπως αμοιβές για τη διοικητική τεχνική υποστήριξη του προγράμματος, αμοιβές διδακτικού προσωπικού, δαπάνες μετακίνησης, εξοπλισμού και υλικοτεχνικής υποδομής και λοιπές λειτουργικές δαπάνες,

β) μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας τού προς ίδρυση προγράμματος, στην οποία εκτίθενται αναλυτικά οι επιστημονικοί και κοινωνικοί λόγοι που καθιστούν αναγκαία και σημαντική τη λειτουργία του Π.Μ.Σ., η επιστημονική του συνοχή, η σύνδεσή του με τα προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου του Τμήματος που παρέχονται, το διδακτικό προσωπικό που αναμένεται να διδάξει στο Π.Μ.Σ., το υφιστάμενο διδακτικό προσωπικό του Τμήματος με συναφές γνωστικό αντικείμενο, καθώς και το λοιπό προσωπικό που πρόκειται να υποστηρίξει την οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ., η υλικοτεχνική υποδομή, ο εξοπλισμός, οι κτιριακές και εργαστηριακές υποδομές που αναμένεται να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία του προγράμματος,

γ) σε περίπτωση ΠΜΣ με εξ' αποστάσεως ή υβριδική εκπαιδευτική διαδικασία στην εισήγηση πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και έκθεση που θα εμπεριέχει ανάλυση των μεθόδων της εξ αποστάσεως οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, το ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, τις τυχόν μεθόδους ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών και το ψηφιακό υλικό αξιολόγησης, την υλικοτεχνική υποδομή του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) για την υποστήριξη προγραμμάτων σπουδών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και τις ψηφιακές δεξιότητες του διδακτικού προσωπικού.

Η ολοκλήρωση της διαδικασίας ίδρυσης Π.Μ.Σ. και η έναρξη λειτουργίας του προϋποθέτει την προηγούμενη πιστοποίησή του από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ. Α.Α.Ε.) σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4653/2020 (Α' 12).

Άρθρο 4

Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας και Σύμβαση Συνεργασίας

1. Ειδικό πρωτόκολλο συνεργασίας Π.Μ.Σ.

Σε περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Συγκλήτους και τα συλλογικά όργανα διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων ή οργανισμών μετά από εισήγηση του επισπεύδοντος Τμήματος. Το Ε.Π.Σ. πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία των παρ. 3 και 4 του άρθρου 80 του ν. 4957/2022 καθώς και κατ' ελάχιστον τα παρακάτω:

α) Τις υποχρεώσεις κάθε συνεργαζόμενου Τμήματος ή Φορέα ως προς το ανθρώπινο δυναμικό, ήτοι την κατανομή του διδακτικού φόρτου, και τις υποδομές που θα διαθέσει για την ομαλή λειτουργία του προγράμματος,

β) τη μεθοδολογία κατανομής των πόρων του Π.Μ.Σ. μεταξύ των συνεργαζόμενων φορέων και Τμημάτων,

γ) τη ρύθμιση θεμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας από το παραγόμενο ερευνητικό έργο στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. λαμβάνοντας υπόψη τον κανονισμό δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας του Π.Κ.,

δ) τον αριθμό των μελών της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, τη διάρκεια της θητείας της, τη συμμετοχή και την εκπροσώπηση κάθε συνεργαζόμενου Τμήματος ή και φορέα στα όργανα του Π.Μ.Σ.,

ε) τη διαδικασία ανάδειξης του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., στ) το Τμήμα που αναλαμβάνει τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος.

2. Σύμβαση συνεργασίας Ε.Π.Μ.Σ.

Στην περίπτωση Επαγγελματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ε.Π.Μ.Σ.) υπογράφεται σύμβαση μεταξύ του Π.Κ. και του φορέα χρηματοδότησης, στην οποία κατ' ελάχιστο καθορίζονται τα ακόλουθα:

α) Το αντικείμενο και ο σκοπός του Π.Μ.Σ., τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα που αποκτώνται από την επιτυχή παρακολούθηση αυτού,

β) η χρονική διάρκεια του Π.Μ.Σ., η οποία δύναται να είναι και μικρότερη των πέντε (5) ετών,

γ) ο αριθμός των εισακτέων φοιτητών ανά ακαδημαϊκό έτος, ο οποίος δύναται να διαφέρει μεταξύ των ακαδημαϊκών ετών αν το πρόγραμμα παρέχεται για περισσότερα από ένα (1) ακαδημαϊκά έτη,

δ) θέματα σχετικά με τη χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. και την οικονομική διαχείριση των πόρων του για την επίτευξη του σκοπού του,

ε) τα κριτήρια εισαγωγής των φοιτητών, οι οποίοι πρέπει να είναι κατ' ελάχιστον κάτοχοι τίτλου σπουδών πρώτου κύκλου Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής,

Η παραπάνω σύμβαση δύναται να καθορίζει τη δυνατότητα συμμετοχής τρίτων φυσικών προσώπων, πλην του προσωπικού του εν λόγω φορέα. Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να καθορίζονται στη σύμβαση αναλυτικά οι τυχόν προϋποθέσεις συμμετοχής τους.

Άρθρο 5

Εσωτερικός Κανονισμός των ΠΜΣ

1. Περιεχόμενα Εσωτερικού Κανονισμού Σπουδών

Τα Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Κρήτης (ΠΚ) συντάσσουν οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Σπουδών που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της απόφασης ίδρυσης, και ο οποίος εξειδικεύει τα σχετικά άρθρα του παρόντος Εσωτερικού Κανονισμού Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών και περιέχει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα:

α) Τις κατηγορίες των πτυχιούχων που γίνονται δεκτές και τα λοιπά κριτήρια που είναι απαραίτητα ή συνεκτιμούνται κατά τη διαδικασία επιλογής των εισακτέων, καθώς και ο τρόπος απόδειξής τους,

β) τον τρόπο αξιολόγησης καθώς και τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων,

γ) την επίσημη γλώσσα διεξαγωγής του προγράμματος,

δ) τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των φοιτητών,

ε) τις εσωτερικές διαδικασίες αξιολόγησης των επιδόσεων και τους κανόνες των εξετάσεων,

στ) τις προϋποθέσεις διαγραφής φοιτητών από το Π.Μ.Σ.,

ζ) την δυνατότητα χορήγησης υποτροφιών με κριτήρια αριστείας, καθώς και παροχής ανταποδοτικών υποτροφιών,

η) την δυνατότητα παροχής του προγράμματος ως μερικής φοίτησης,

θ) σε περίπτωση Π.Μ.Σ με τέλη φοίτησης θα πρέπει να ορίζονται οι διαδικασίες και το χρονοδιάγραμμα των πληρωμών,

ι) σε περίπτωση ξενόγλωσσου Π.Μ.Σ., ο οικείος Εσωτερικός Κανονισμός Σπουδών συντάσσεται στην επίσημη γλώσσα διεξαγωγής του προγράμματος,

ια) σε περίπτωση που προβλέπεται η δυνατότητα εκπόνησης Πρακτικής Άσκησης ως υποχρεωτικού μαθήματος ή μαθήματος επιλογής, πρέπει να προσδιορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις υλοποίησής της,

ιβ) ρύθμιση θεμάτων προστασίας και επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία,

ιγ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία του προγράμματος που δεν ορίζεται με από τον Εσωτερικό Κανονισμό Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Κ. και την κείμενη νομοθεσία.

2. Πρακτική Άσκηση

α) Σε διακριτό άρθρο του εσωτερικού κανονισμού και του οδηγού σπουδών του Π.Μ.Σ. καθορίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με τη διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης, όπως η υποχρεωτική ή μη διεξαγωγή της για την απονομή του τίτλου σπουδών, το σύνολο των ωρών πρακτικής άσκησης, η χρονική της διάρκεια σε ημερολογιακούς μήνες, η περίοδος υλοποίησής της σύμφωνα με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών, καθώς και οι ελάχιστες προϋποθέσεις ακαδημαϊκής προόδου που πρέπει να πληρούνται πριν από την έναρξη διεξαγωγής της.

β) Εάν η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική, αλλά μάθημα ελεύθερης επιλογής, με τον εσωτερικό κανονισμό του προγράμματος σπουδών δύναται να καθορίζονται οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια επιλογής εάν ο αριθμός των διαθέσιμων θέσεων πρακτικής άσκησης δεν επαρκεί για την κάλυψη του συνόλου των αιτήσεων των ενδιαφερομένων φοιτητών του προγράμματος.

3. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, ή της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών στην περίπτωση διατμηματικών ή διιδρυματικών ή κοινών Π.Μ.Σ., μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. εγκρίνεται ο οικείος Εσωτερικός Κανονισμός Σπουδών του Π.Μ.Σ., ο οποίος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της απόφασης ίδρυσης.

4. Σε κάθε περίπτωση ο Εσωτερικός Κανονισμός Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Κ. υπερισχύει του οικείου Εσωτερικού Κανονισμού Σπουδών των Π.Μ.Σ.

Άρθρο 6

Ειδικεύσεις - Κατευθύνσεις των ΠΜΣ

1. Ανώτατος Αριθμός Εξειδικεύσεων ανά Π.Μ.Σ.

α) Ο ανώτατος αριθμός των ειδικεύσεων ανά Π.Μ.Σ. του Π.Κ. ορίζεται σε τέσσερις (4).

2. Ο συνολικός αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απονέμεται ανά ειδικεύση Π.Μ.Σ., εφόσον υπάρχουν περισσότερες από μια (1) ειδικεύσεις, δε δύναται να είναι μικρότερος από εξήντα (60) πιστωτικές μονάδες (ECTS), όπως αντιστοίχως και ο αριθμός των ακαδημαϊκών εξαμήνων του προγράμματος δε δύναται να είναι μικρότερος του δύο (2).

Άρθρο 7

Εισακτέοι στα ΠΜΣ

1. Εισακτέοι και ειδικότητες που γίνονται δεκτές

Στα ΠΜΣ που οργανώνει, συμμετέχει ή συμπράττει το Πανεπιστήμιο Κρήτης γίνονται δεκτοί κάτοχοι πτυχίων του πανεπιστημιακού ή του πρώην τεχνολογικού τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, ή ακαδημαϊκά αναγνωρισμένων τίτλων ανώτατων ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

α) Στην απόφαση ίδρυσης του Προγράμματος δύναται να προσδιορίζονται οι ειδικότητες πτυχιούχων - εφόσον απαιτείται από το αντικείμενο του Προγράμματος - που γίνονται δεκτοί και οι οποίες δύναται να εξειδικεύονται περαιτέρω στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ.

β) Με την ίδια απόφαση καθορίζεται ο ανώτατος αριθμός εισακτέων στο Πρόγραμμα, ο οποίος μπορεί να εξειδικεύεται ανά κατεύθυνση, εφόσον αυτές προβλέπονται, καθώς και η τυχόν υπέρβασή του για λόγους ισοβαθμίας. Καθ' υπέρβαση του αριθμού των εισακτέων μπορεί να εισάγονται και υπότροφοι του ΙΚΥ ή άλλων διεθνών οργανισμών.

γ) Στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Προγράμματος μπορεί να ορίζεται ως προϋπόθεση για τη λειτουργία τού προς προκήρυξη κύκλου μαθημάτων και ο ελάχιστος αριθμός επιτυχόντων, πρόνοια η οποία αναφέρεται υποχρεωτικά στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, και αιτιολογείται στον εσωτερικό κανονισμό του ΠΜΣ.

2. Ανώτατος και κατώτατος αριθμός εισακτέων

Στην απόφαση ίδρυσης των Π.Μ.Σ. ρυθμίζονται ο ανώτατος και κατώτατος αριθμός εισακτέων. Τα κριτήρια καθορισμού του ανώτατου και του κατώτατου αριθμού εισακτέων είναι ενδεικτικά τα ακόλουθα:

i) Το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.,

ii) ο διεθνής χαρακτήρας του Π.Μ.Σ. (π.χ. ξενόγλωσσο μεταπτυχιακό),

iii) ο αριθμός των ειδικεύσεων,

iv) η ζήτηση στην αγορά εργασίας με βάση τη μελέτη βιωσιμότητας,

v) η αναλογία διδασκομένων - διδασκόντων,

vi) υποδομές.

Σε κάθε περίπτωση ο αριθμός των εισακτέων ανά Π.Μ.Σ., ανά έτος που οργανώνει το Π.Κ. δεν μπορεί να υπερβαίνει τους εκατόν είκοσι (120), ενώ δεν μπορεί να είναι μικρότερος από πέντε (5).

Άρθρο 8

Διαδικασίες επιλογής και εγγραφής εισακτέων στα ΠΜΣ

1. Προσκλήσεις - δημοσιότητα

α) Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναρτάται στον ιστότοπο του Προγράμματος και του Ιδρύματος ή των Ιδρυμάτων με τα οποία συνεργάζεται ή συμπράττει το Πρόγραμμα, κοινοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο ιδίως: στα άλλα Α.Ε.Ι. της χώρας, επιστημονικούς φορείς και επαγγελματικές ενώσεις, διεθνείς οργανισμούς, και δημοσιεύεται εφόσον προβλέπεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Προγράμματος στον ημερήσιο τύπο.

β) Στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα κριτήρια και εν γένει η διαδικασία

σία επιλογής των υποψηφίων, οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής αιτήσεων και ο τρόπος κατάθεσής τους, οι προθεσμίες υποβολής ενστάσεων και ανακοίνωσης των τελικών αποτελεσμάτων, τα στοιχεία ηλεκτρονικής ή και τηλεφωνικής επικοινωνίας με την υπηρεσία διοικητικής υποστήριξης του Προγράμματος.

2. Διαδικασίες και κριτήρια επιλογής

α) Σε διακριτό άρθρο του εσωτερικού κανονισμού του ΠΜΣ προσδιορίζονται υποχρεωτικά τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων, η κλίμακα βαθμολογίας, οι τυχόν συντελεστές βαρύτητας ανά κριτήριο επιλογής καθώς και το επίπεδο γλωσσομάθειας ως προς τη γλώσσα του προγράμματος καθώς και της πρώτης ή και της δεύτερης ξένης γλώσσας - εφόσον απαιτείται ή αξιολογείται επιπρόσθετα - όπως αυτό προσδιορίζεται από το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (CEF) και την κείμενη νομοθεσία.

β) Ως κριτήρια επιλογής προσδιορίζονται ενδεικτικά τα ακόλουθα:

(i) Ο βαθμός πτυχίου ή και δεύτερου τίτλου σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης εφόσον απαιτείται ή αξιολογείται επιπρόσθετα. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον ο τίτλος αποκτήθηκε στην αλλοδαπή θα πρέπει να είναι ακαδημαϊκά αναγνωρισμένος, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία,

(ii) τα μαθήματα που κρίνονται ως συναφή με το αντικείμενο του Προγράμματος,

(iii) η τυχόν διπλωματική (πτυχιακή) εργασία του υποψηφίου,

(iv) οι τυχόν δημοσιεύσεις του υποψηφίου σε διεθνή περιοδικά με κριτές ή/και η συμμετοχή του σε συνέδρια,

(v) η συναφής με το αντικείμενο του Προγράμματος επαγγελματική δραστηριότητα, όπως αποδεικνύεται με τις σχετικές συμβάσεις, ή και ερευνητική εμπειρία του υποψηφίου, ενδεικτική περιγραφή της οποίας αναφέρεται στο οικείο άρθρο του εσωτερικού κανονισμού του ΠΜΣ.,

(vi) βραβεία ή έπαινοι ή διπλώματα ευρεσιτεχνίας του/της υποψηφίου/ας,

(vii) η επίδοση των υποψηφίων σε γραπτή αξιολόγηση, καθώς και ο προσδιορισμός κατώτατης βάσης επιτυχίας,

(viii) η συνέντευξη του υποψηφίου,

(ix) συστατικές επιστολές καθώς και τρόπος αποστολής τους.

γ) Τα κριτήρια, ο τρόπος αξιολόγησής τους ή ο αλγόριθμος, που τυχόν χρησιμοποιείται σε περίπτωση συνδυασμού κριτηρίων, μέσω του οποίου προκύπτει ο τελικός βαθμός επιτυχίας, περιγράφονται αναλυτικά στον κανονισμό Σπουδών του Π.Μ.Σ., αναγράφονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την επιλογή υποψηφίων, και αναρτώνται σε διακριτή ενότητα στον ιστότοπο του Προγράμματος.

δ) Στον κανονισμό Σπουδών του Π.Μ.Σ. περιγράφεται η διαδικασία που ακολουθείται σε περίπτωση ενστάσεων ως προς τη διαδικασία της επιλογής.

ε) Το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο του Προγράμματος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ορίζει τον χρόνο και τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής αιτήσεων για την εισαγωγή στο Πρόγραμμα καθώς και, αν αυτές προβλέπονται, τις ημερομηνίες των συνεντεύξεων ή εξετάσεων, συγκροτεί την Επιτροπή Επιλογής ή και

τις υποομάδες αξιολόγησης των επιμέρους κριτηρίων όπως αυτά προσδιορίζονται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Προγράμματος. Το πρακτικό της επιτροπής, υπογεγραμμένο από όλα τα μέλη, διαβιβάζεται με ευθύνη του προέδρου του στο αρμόδιο αποφασιστικό όργανο σε εύλογο χρόνο και οπωσδήποτε εντός των προθεσμιών που έχουν προσδιοριστεί από αυτό. Το αποφασιστικό όργανο εγκρίνει και επικυρώνει τα τελικά αποτελέσματα. Οι επιτυχόντες κατατάσσονται κατά φθίνουσα σειρά επιτυχίας και οι επιλαχόντες αντιστοίχως.

στ) Στον ιστότοπο του Προγράμματος καθώς και με ηλεκτρονική αλληλογραφία ανακοινώνονται τα τελικά αποτελέσματα για τη δημοσιοποίηση των οποίων τηρούνται σε κάθε περίπτωση οι κανόνες προστασίας των προσωπικών δεδομένων, και καλούνται οι επιτυχόντες/ούσες εντός προθεσμίας να εγγραφούν στο Πρόγραμμα.

3. Εγγραφές

Οι επιλεγέντες μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται εντός προθεσμίας που καθορίζεται από την υπηρεσία διοικητικής υποστήριξης του Προγράμματος να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ.

α) Η εγγραφή μπορεί να πραγματοποιείται με φυσική παρουσία ή μέσω πληροφοριακού συστήματος, πιστοποιημένου από την αρμόδια υπηρεσία του Ιδρύματος ή των συνεργαζόμενων Ιδρυμάτων. Τα δικαιολογητικά εγγραφής καθορίζονται από τον οικείο εσωτερικό κανονισμό του Π.Μ.Σ. και την κείμενη νομοθεσία. Οι επιτυχόντες καταχωρίζονται στο φοιτητολόγιο και παραλαμβάνουν με κάθε πρόσφορο τρόπο ο οποίος διασφαλίζει το απόρρητο της επικοινωνίας και την προστασία των προσωπικών δεδομένων, τους κωδικούς πρόσβασης, τον αριθμό μητρώου, την ιδρυματική ηλεκτρονική διεύθυνση και τον ψηφιακό Οδηγό Σπουδών.

β) Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την υποστήριξη των αλλοδαπών μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών. Για τον σκοπό αυτό το Πρόγραμμα συνεργάζεται καθόλη τη διάρκεια των σπουδών τους με τη Μονάδα Υποστήριξης Αλλοδαπών Φοιτητών και μεριμνά για την ομαλή τους ένταξη στο ακαδημαϊκό περιβάλλον.

γ) Για τους επιτυχόντες που ανήκουν στην κατηγορία ΑμΕα ή ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, το Πρόγραμμα συνεργάζεται με τη Μονάδα Ισότητας Πρόσβασης Ατόμων με Αναπηρία και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες.

δ) Εφόσον επιτυχών στο Πρόγραμμα ενημερώσει εγγράφως ή ηλεκτρονικά τη μονάδα διοικητικής υποστήριξης του Προγράμματος ότι δεν επιθυμεί εν τέλει να εγγραφεί, ή παρέλθει η ημερομηνία εγγραφής, και διαπιστωμένα η μη εγγραφή του επιτυχόντος δεν οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας, τότε με απόφαση του αρμοδίου οργάνου οι κενές θέσεις επιτυχόντων δύναται να καλυφθούν από τους επιλαχόντες εφόσον υπάρχουν.

Άρθρο 9

Οικονομική διαχείριση ΠΜΣ και τέλη φοίτησης

1. Πόροι Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.)

Οι πόροι ενός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) δύνανται να προέρχονται από:

- α) Τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.

2. Τέλη Φοίτησης

Στο Π.Κ. λειτουργούν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών με ή χωρίς τέλη φοίτησης.

Σε όλα προγράμματα προβλέπεται η καταβολή τελών φοίτησης, η πολιτική προσδιορισμού τους καθορίζεται από το εκάστοτε Π.Μ.Σ. του Τμήματος.

α) Το ανώτατο όριο τελών φοίτησης, κατ' έτος, των Π.Μ.Σ. που λειτουργούν στον Π.Κ. για τους εισακτέους που προέρχονται από χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) καθορίζεται σε εννιά χιλιάδες ευρώ (9.000), ενώ για εισακτέους που προέρχονται από χώρες εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) ανέρχεται σε δεκαπέντε χιλιάδες ευρώ (15.000).

Στην περίπτωση Επαγγελματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ε.Π.Μ.Σ.) τα τέλη φοίτησης όπως ρυθμίζονται στη σύμβαση συνεργασίας δεν υπόκεινται στον παραπάνω περιορισμό.

β) Το ύψος των προβλεπόμενων τελών φοίτησης για το σύνολο του προγράμματος καθορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του κάθε Π.Μ.Σ. με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

- i) Το αντικείμενο του Π.Μ.Σ και ο διεθνής του χαρακτήρας (π.χ. ξενόγλωσσο μεταπτυχιακό).
- ii) Το κόστος λειτουργίας όπως προκύπτει από τη μελέτη βιωσιμότητας. Ενδεικτικά στοιχεία που επηρεάζουν το κόστος λειτουργίας είναι:
  - Η διάρκεια των σπουδών, προσφερόμενα ECTS ,
  - η οργάνωση της διδασκαλίας (φυσική παρουσία, εξ αποστάσεως, διδάσκοντες, επίβλεψη, κ.τ.λ.),
  - η πρόβλεψη εργαστηριακής ή/και κλινικής εκπαίδευσης (κόστος αναλωσίμων, εξοπλισμός/λογισμικό, κ.τ.λ.),
  - η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. από άλλες πηγές (π.χ. δωρεές),
  - Υποτροφίες.

iii) Ποιοτικοί δείκτες της παρεχόμενης εκπαίδευσης (π.χ. αναλογία διδασκομένων - διδασκόντων, κινητικότητα διδασκομένων, έκθεση σε διεθνές περιβάλλον, επιστημονικές δημοσιεύσεις, προβολή αποτελεσμάτων, κ.τ.λ.).

γ) Στον οικείο εσωτερικό κανονισμό των Π.Μ.Σ. ή στην απόφαση ίδρυσης δύναται να παρέχεται η δυνατότητα τμηματικής καταβολής των τελών φοίτησης. Η καταβολή των τελών φοίτησης γίνεται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Π.Κ., ο οποίος είναι αρμόδιος για τη διαχείρισή τους.

δ) Στα Π.Μ.Σ. με τέλη φοίτησης παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής από αυτά σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

3. Οικονομική συνεργασία Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Είναι δυνατή η οικονομική συνεργασία μεταξύ Π.Μ.Σ. μέσω της ίδρυσης ενός κοινού έργου - προγράμματος, που χρηματοδοτείται από πόρους των Π.Μ.Σ. με σκοπό

την κάλυψη κοινών αναγκών και δράσεων των Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή της Σχολής.

Το πρόγραμμα είναι χωρίς σαφή ημερομηνία λήξης, διαθέτει αυτοτελή προϋπολογισμό και χρηματοδοτείται ετησίως από μέρος των εσόδων των λειτουργούντων Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή της Σχολής, που διατίθενται προς αυτό για δαπάνες που έχουν ως στόχο την κάλυψη κοινών αναγκών. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η χρηματοδότηση του προγράμματος με το υπόλοιπο ταμειακών διαθεσίμων Π.Μ.Σ. του ίδιου Τμήματος ή της ίδιας Σχολής, των οποίων το φυσικό αντικείμενο έχει επιτυχώς ολοκληρωθεί και για τα οποία δεν προκύπτει άλλη οικονομική υποχρέωση.

α) Το ανώτατο ποσοστό επί των συνολικών ετήσιων εσόδων κάθε Π.Μ.Σ. που δύναται να διατίθεται προς το κοινό έργο- πρόγραμμα της προηγούμενης παραγράφου είναι 10%.

β) Με απόφαση της Επιτροπής Ερευνών, κατόπιν κοινής εισήγησης των Διευθυντών Π.Μ.Σ. που συνεργάζονται, εγκρίνεται η αποδοχή διαχείρισης του κοινού προγράμματος και το ποσοστό επί των ετήσιων εσόδων του Π.Μ.Σ. με το οποίο χρηματοδοτείται το πρόγραμμα και καθορίζεται ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου, που είναι ένας (1) εκ των Διευθυντών των Π.Μ.Σ. τα οποία χρηματοδοτούν το έργο-πρόγραμμα. Η διενέργεια δαπανών πραγματοποιείται κατόπιν κοινής εισήγησης των Διευθυντών των Π.Μ.Σ. που χρηματοδοτούν το πρόγραμμα.

4. Αμοιβές διδασκόντων

Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων δύναται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με την ισχύουσα κάθε φορά κανονιστική απόφαση της Συγκλήτου προσδιορίζονται τα ανώτατα όρια αμοιβής των διαφόρων κατηγοριών διδασκόντων ανά διδακτική ώρα και ανά κατηγορία εκπαιδευτικού προγράμματος στο Πανεπιστήμιο Κρήτης.

α) Οι διδάσκοντες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π., δύναται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το ως άνω εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.ΕΠ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους. Δεν επιτρέπεται η απασχόληση μελών Δ.Ε.Π. αποκλειστικά σε Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή της Σχολής.

β) Η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και πρακτικής άσκησης δύναται να αμειφθεί με την προϋπόθεση της σχετικής πρόβλεψης στον εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ., εφόσον οι ώρες που απασχολούνται ξεπερνούν τις κατά νόμο υποχρεώσεις.

γ) Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 83 του ν. 4957/2022, δύναται να ανατεθεί επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής. Μετά από εισήγηση της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. εκδίδεται πρόσκληση προς τους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής με απόφαση της Συνέλευ-

σης του οικείου Τμήματος σε αντικείμενο συναφές με το παρεχόμενο επικουρικό διδακτικό έργο του Π.Μ.Σ. Οι αιτήσεις υποβάλλονται στην Γραμματεία του οικείου Τμήματος και εξετάζονται από τη Σ.Ε., η οποία εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος ή στην Ε.Π.Σ. σε περίπτωση διατμηματικού - διδρυματικού ή Κοινού Π.Μ.Σ.. Αυτή με απόφασή της αναθέτει το επικουρικό διδακτικό έργο. Ως ανώτατο όριο ωριαίας αντιμισθίας για την ανάθεση επικουρικού διδακτικού έργου στους υποψήφιους διδάκτορες ορίζεται ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της αμοιβής των μεταδιδασκόντων, όπως αυτό προβλέπεται στον εκάστοτε Κανονισμό αποδοχών για την παροχή διδακτικού έργου του Π.Κ.

Άρθρο 10 Διδάσκοντες στα ΠΜΣ

1. Ανάθεση διδακτικού έργου

Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται από το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο του Π.Μ.Σ. κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., εφόσον υφίσταται, άλλως του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Π.Κ. ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρηθέντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ιδίου ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,

δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,

ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής, υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Ειδικότερες προϋποθέσεις σχετικά με την ανάθεση του διδακτικού έργου δύναται να ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και ειδικότερα στον Εσωτερικό Κανονισμό.

Άρθρο 11 Οργάνωση της Διδασκαλίας

1. Θέματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

α) Η οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας των Π.Μ.Σ. του Π.Κ. δύναται να πραγματοποιείται και με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης όπως σύγχρονη, ασύγχρονη και μεικτό σύστημα (blended learning). Στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. προσδι-

ορίζεται ρητά ο τρόπος οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας διά ζώσης ή με μεθόδους σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εν όλω ή εν μέρει. Αν η εκπαιδευτική διαδικασία πραγματοποιείται με τη χρήση μεθόδων αποκλειστικά ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αυτές δεν μπορούν να υπερβαίνουν το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των πιστωτικών μονάδων του Π.Μ.Σ.

β) Στα Π.Μ.Σ. του Π.Κ. που η διδασκαλία προβλέπεται να είναι αποκλειστικά δια ζώσης, δύναται με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ή της Ε.Π.Σ. σε περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ., να προσφερθούν μαθήματα με σύγχρονη εξ αποστάσεως διδασκαλία σε ποσοστό που δεν θα υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (25%) των πιστωτικών μονάδων του Π.Μ.Σ. Μεγαλύτερη του ως άνω ποσοστού μεταβολή προϋποθέτει τροποποίηση της απόφασης Ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

2. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων (ECTS).

α) Σε κάθε μάθημα ή εκπαιδευτική δραστηριότητα που προβλέπεται από το πρόγραμμα σπουδών αποδίδονται πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το σύστημα του ECTS.

Σύμφωνα με το σύστημα ECTS ως πιστωτικές μονάδες αναφέρονται ώρες συνολικής εκπαιδευτικής δραστηριότητας ανά μάθημα που συμπεριλαμβάνουν συνολικά:

i) τις ώρες των διαλέξεων,

ii) τις ώρες της μελέτης και εκπόνησης εργασιών,

iii) τις ώρες των εξετάσεων (τελικές και πρόοδοι), συμπεριλαμβανομένων και των εκτιμώμενων ωρών προετοιμασίας,

iv) τις ώρες παρακολούθησης σεμιναρίων ή διαλέξεων από επισκέπτες καθηγητές που συμπεριλαμβάνονται στο μάθημα,

v) τις ώρες γραφείου/αλληλεπίδρασης με τους διδάσκοντες.

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία η καθιερωμένη αναλογία συνίσταται σε μία (1) Πιστωτική Μονάδα (ECTS) ανά 25 ώρες μαθησιακού φόρτου. Ενδεικτικά ένα μάθημα με τρεις (3) ώρες διαλέξεων ανά εβδομάδα, πέντε (5) ώρες μελέτη ανά εβδομάδα και τελική εξέταση τριών (3) ωρών με προετοιμασία σαράντα (40) ωρών (5 ημέρες) αντιστοιχεί σε δεκατρείς (13) εβδομάδες x (3 ώρες/εβδομάδα + 5 ώρες/εβδομάδα) + 43 ώρες = 147 ώρες που αντιστοιχούν σε περίπου 6 ECTS.

β) Αρμόδια όργανα για τον καθορισμό των ECTS ανά εκπαιδευτική/ερευνητική δραστηριότητα είναι η Συνέλευση του Τμήματος ή η Ε.Π.Σ. σε περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Κ. δύναται αιτιολογημένα να ζητά την αναλυτική τεκμηρίωση ή ακόμη και τον επαναπροσδιορισμό των ECTS σε ένα Π.Μ.Σ. σε περίπτωση που παρατηρείται σημαντική απόκλιση: i) από τους κανόνες που περιγράφονται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου ή ii) από την πρακτική που ακολουθείται σε συναφούς αντικείμενου μαθήματα/εκπαιδευτικές δραστηριότητες Π.Μ.Σ. της ίδιας Σχολής.

γ) Η αναγραφή των ECTS είναι υποχρεωτική σε κάθε έντυπο ή ηλεκτρονικό κείμενο που αναφέρεται ή περιγράφει το πρόγραμμα σπουδών. Ειδικότερα, στο πρόγραμμα σπουδών δύναται:

α) Να προβλέπεται η απόδοση συγκεκριμένων πιστωτικών μονάδων και στα επιμέρους στάδια εκπόνησης της τελικής μεταπτυχιακής εργασίας, τα οποία έχουν οριστεί σαφώς στον κανονισμό του προγράμματος και καταχωρίζονται στο πληροφοριακό σύστημα ως αυτοτελείς εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

β) Να προβλέπεται ότι μέρος των ECTS μιας εκπαιδευτικής δραστηριότητας καταγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος. Για παράδειγμα, η εκπόνηση Πρακτικής Άσκησης με υποθετική διάρκεια τριών (3) μηνών και οκτάωρη απασχόληση ανά ημέρα, αντιστοιχεί σε τουλάχιστον τετρακόσιες ογδόντα (480) ώρες απασχόλησης σύμφωνα με τον τυπικό υπολογισμό της παρ. 2 του παρόντος άρθρου και ισοδυναμεί με δεκαεννέα (19) ECTS. Σε αυτή την περίπτωση δύναται τα δέκα (10) ECTS να λαμβάνονται υπόψη στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών ενώ τα υπόλοιπα εννέα (9) ECTS να καταγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος.

3. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.)

Εφόσον στον εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ. περιλαμβάνεται ως υποχρεωτική η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας, ο/η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια υποχρεούται να εκπονήσει, και με επιτυχία να υποστηρίξει, τη μεταπτυχιακή διπλωματική του εργασία, όπως ορίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ. Στον Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ. προσδιορίζεται η γλώσσα ή οι γλώσσες εκπόνησης και υποστήριξης της Διπλωματικής εργασίας, η οποία δύναται να διαφέρει της ελληνικής.

Σχετικά με την ανάληψη, εκπόνηση και υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας ορίζονται τα εξής:

α) Στον Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ. προβλέπονται αναλυτικά οι διαδικασίες αίτησης και υποβολής θέματος διπλωματικής εργασίας. Το θέμα της προτεινόμενης διπλωματικής εργασίας πρέπει να εντάσσεται στο αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και ειδικότερα της ειδίκευσης που έχει επιλέξει ο/η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια και να αξιοποιεί τις γνώσεις που έως τώρα αποκτήθηκαν στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Π.Μ.Σ. Ο/η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια έχει δικαίωμα υποβολής πρότασης θέματος Μ.Δ.Ε. εφόσον έχει ολοκληρώσει με επιτυχία τα μαθήματα που ορίζονται στον Εσωτερικό Κανονισμό του κάθε Π.Μ.Σ., εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.. Αναφορικά με τη διαδικασία ανάθεσης διπλωματικής εργασίας, ο/η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια συνιστάται να υποβάλει στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. αίτηση προς τη Σ.Ε ή στην Ε.Π.Σ. σε περίπτωση διδρυματικού ή διατμηματικού Π.Μ.Σ, στην οποία κατ' ελάχιστο αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής, μια σύντομη περιλήψη της προτεινόμενης εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων καθηγητής/τρια καθώς και τα υπόλοιπα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής που θα πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Το θέμα της εργασίας και η Τριμελής Επιτροπή εγκρίνονται από τη Συνέλευση ή την Ε.Π.Σ. σε περίπτωση διδρυματικού ή διατμηματικού Π.Μ.Σ., έπειτα από τεκμηριωμένη εισήγηση για τη συνάφεια του αντικειμένου της Μ.Δ.Ε με το περιεχόμενο σπουδών του Π.Μ.Σ. και την επιστημονική ειδικότητα των μελών της Τριμελούς Επιτροπής.

β) Σε περίπτωση που δεν κατατεθεί πρόταση θέματος εντός των χρονικών ορίων που ορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό, και δεν προβλέπεται η σχετική διαδικασία στον Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ., η Σ.Ε. ή η Ε.Π.Σ. δύναται να ορίζει τον Επιβλέποντα Καθηγητή, ο οποίος απαιτείται να είναι μέλος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος, καθώς και τα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς, που στη συνέχεια σε συνεννόηση με τον φοιτητή θα ορίσουν το θέμα.

4. Επίβλεψη διπλωματικών εργασιών

α) Δικαίωμα επίβλεψης διπλωματικών εργασιών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία έχουν οι διδάσκοντες των περ. α) έως στ) της παρ. 1 του άρθρου 10 του παρόντος κανονισμού υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

β) Μετά από αιτιολογημένη εισήγηση και απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Π.Μ.Σ. δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε όσους/όσες εμπίπτουν στις περ. α) έως στ) της παρ. 1 του άρθρου 10 του παρόντος κανονισμού, αλλά δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

γ) Στον Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ. δύναται να προβλέπονται ανώτατα όρια για τον αριθμό διπλωματικών εργασιών που μπορεί να επιβλέπει ταυτόχρονα ένας διδάσκων ως επόπτης.

δ) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις απώλειας, αντικειμενικής αδυναμίας άσκησης καθηκόντων επίβλεψης ή σπουδαιού λόγου, είναι δυνατή η αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από εισήγηση της Σ.Ε και απόφαση της Συνέλευσης ή της Ε.Π.Σ κατά περίπτωση.

Παρουσίαση και ολοκλήρωση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Η διαδικασία υποστήριξης της Μ.Δ.Ε., εφόσον προβλέπεται, περιγράφεται στον Εσωτερικό Κανονισμό εκάστου Π.Μ.Σ.

Μετά την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποβάλλει στον Επιβλέποντα και στα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής αντίγραφο της τελικής Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Εφόσον διατυπωθεί θετική κρίση από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή, ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος ή τη Σ.Ε. ή την Ε.Π.Σ. η ημερομηνία και ο τόπος της δημόσιας υποστήριξης/αξιολόγησής της. Μετά την παρουσίαση - υποστήριξη της Μ.Δ.Ε., η Εξεταστική Επιτροπή συντάσσει και υπογράφει πρακτικό Δημόσιας Παρουσίασης της Μ.Δ.Ε. στο οποίο αναγράφονται τυχόν παρατηρήσεις ή σχόλια καθώς και ο τελικός βαθμός της Εργασίας.

Στην περίπτωση αρνητικής κρίσης, αν δεν προβλέπεται διαφορετική ρύθμιση από τον Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ., υπάρχει η δυνατότητα επανυποβολής της μετά από δύο μήνες, αφού ο/η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια βελτιώσει την εργασία σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

Στον Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ. περιγράφεται αναλυτικά η διαδικασία που ακολουθείται σε περίπτωση αρνητικής κρίσης μετά τη 2η υποβολή, καθώς και οι προϋποθέσεις που μπορεί να οδηγήσουν στον αποκλεισμό από τη χορήγηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το τελικό πλήρες αντίγραφο της Μ.Δ.Ε. υποβάλλεται, μετά την αποδοχή της, στη Γραμματεία του ΠΜΣ και στη βιβλιοθήκη του Π.Κ. σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, καθώς και σε ηλεκτρονική μορφή για το αρχείο που διατηρείται στο Τμήμα.

1) Τα πνευματικά δικαιώματα επί της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας ανήκουν στον φοιτητή.

2) Για την προστασία του ηθικού μέρους των πνευματικών δικαιωμάτων (ηθικά δικαιώματα), σε περίπτωση δημοσίευσης μέρους ή ολόκληρης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας σε οποιαδήποτε μορφή, πρέπει να αναφέρονται τα ονόματα όλων των καθηγητών ή ερευνητών που έλαβαν μέρος στη δημιουργική διαδικασία. Στην περίπτωση έργου που δημιουργήθηκε εξολοκλήρου ή εν μέρει στο Πανεπιστήμιο, πρέπει να αναφέρεται το Πανεπιστήμιο.

Ο φοιτητής δύναται να συμφωνεί στη χορήγηση ατελώς άδειας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, ώστε το τελευταίο να αναπαράγει και να διανέμει αντίγραφα στο κοινό για μη εμπορικές χρήσεις.

3) Επιστημαίνεται ότι ο δικαιούχος των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας επί μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών που βασίζεται σε έρευνα που χρηματοδοτείται εν όλω ή εν μέρει, με τη μορφή μισθού, αμοιβής ή επιδότησης, από κονδύλια που διαχειρίζεται το Πανεπιστήμιο Κρήτης, καθορίζεται σύμφωνα με τους όρους της εκάστοτε σύμβασης ή άλλου συμφωνητικού που έχει υπογραφεί ανάμεσα στον φοιτητή και το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Εάν δεν υπάρχει σχετική συμφωνία, τα πνευματικά δικαιώματα περιέρχονται στην κυριότητα του Πανεπιστημίου Κρήτης.

4) Τα περιουσιακά δικαιώματα από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μεταβιβάζονται στο Πανεπιστήμιο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 8 και 40 του ν. 2121/1993, εκτός εάν υπάρξει αντίθετη συμφωνία.

5) Στην περίπτωση επιστημονικών δημοσιεύσεων σε περιοδικά ή ανακοινώσεων σε συνέδρια που απορρέουν από τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, οι καθηγητές και οι φοιτητές που τις συνέταξαν δύναται να εκχωρούν την εκμετάλλευση στον εκδοτικό οίκο ή τον οργανισμό που διοργανώνει το συνέδριο, εφόσον τους ζητείται.

6) Σε περίπτωση που η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία μπορεί να οδηγήσει σε χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας, συμπληρωματική εφαρμογή βρίσκουν και οι διατάξεις περί πανεπιστημιακών εφευρέσεων/ διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας/διαδικασίας συμμετοχής σε εταιρείες - τεχνοβλαστούς, σύμφωνα με τις οικείες νομοθετικές διατάξεις σε συνδυασμό με τον Κανονισμό Αξιοποίησης Διανοητικής Ιδιοκτησίας - Διαχείριση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και άλλων δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, όπως ισχύει.

Στους εσωτερικούς κανονισμούς λειτουργίας των Π.Μ.Σ. δύναται να καθορίζονται, μεταξύ άλλων, η έκταση, η γραμματοσειρά, ο τρόπος συγγραφής και οτιδήποτε άλλο σχετικό με τη δομή της διπλωματικής εργασίας.

Το κείμενο της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας πρέπει να πληροί τις προδιαγραφές και τη δομή μιας

επιστημονικής εργασίας, δηλαδή να περιλαμβάνει περιγραφή του θέματος της εργασίας, περιγραφή των πορισμάτων - αποτελεσμάτων της εργασίας, τη μεθοδολογία, παραδοχές, βιβλιογραφία και άλλα τυχόν αναγκαία υποστηρικτικά ή επεξηγηματικά στοιχεία (αναγκαία σχήματα, διαγράμματα, φωτογραφίες, εικόνες, κ.λπ.).

Άρθρο 12

Πρακτική Άσκηση

Στα προγράμματα σπουδών δεύτερου κύκλου δύναται να προβλέπεται η διενέργεια πρακτικής άσκησης φοιτητών, ως υποχρεωτική ή προαιρετική εκπαιδευτική δραστηριότητα του προγράμματος.

α) Η πρακτική άσκηση φοιτητών διεξάγεται σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, εφεξής καλούμενους «φορείς υποδοχής», εκτός του Π.Κ. και των συνεργαζομένων φορέων σε περίπτωση διδρυματικού Π.Μ.Σ., δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχειρήσεις, εφεξής καλούμενους «φορείς υποδοχής», υπό την εποπτεία ακαδημαϊκού επόπτη. Η πρακτική άσκηση δύναται να διεξάγεται και σε φορείς της αλλοδαπής, εφόσον καθίσταται εφικτή η εποπτεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

β) Για την πρακτική άσκηση φοιτητών συνάπτεται σύμβαση πρακτικής άσκησης με όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία, τον φορέα χρηματοδότησης, τον φορέα ασφάλισης και τον κανονισμό Πρακτικής Άσκησης του Π.Κ.

γ) Η επιτυχής ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης συνεπάγεται την απονομή του αριθμού των πιστωτικών μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System - ECTS), που λαμβάνονται υπόψη για τη λήψη του διπλώματος εξειδίκευσης και καθορίζονται σε διακριτό άρθρο στον Εσωτερικό Κανονισμό και στον Οδηγό Σπουδών του Π.Μ.Σ.

δ) Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ή του κατά περίπτωση αρμοδίου οργάνου για τα Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος ορίζονται:

i) Ο Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης, ο οποίος προέρχεται από τα μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) ή Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δι.Π.) ή Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) ή Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή του επισπεύδοντος Τμήματος σε περίπτωση Διατμηματικού ή Διδρυματικού Π.Μ.Σ., και έχει ως αντικείμενο τη γενική εποπτεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας της πρακτικής άσκησης στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. και τον συντονισμό των Εποπτών Πρακτικής Άσκησης και των φορέων υποδοχής. Ο Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης, δύναται να είναι κοινός μεταξύ συνεργαζομένων Π.Μ.Σ. όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 9, του παρόντος κανονισμού.

ii) Η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης, η οποία αποτελείται από μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Δι.Π. ή Ε.Ε.Π. ή Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος ή των συνεργαζομένων τμημάτων σε περίπτωση Διατμηματικού ή Διδρυματικού Π.Μ.Σ., στην οποία προΐσταται ο Υπεύθυνος Πρακτικής Άσκησης. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Πρακτικής Άσκησης περιγράφονται αναλυτικά στον κανονισμό Πρακτικής Άσκησης του Π.Κ.

και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την αξιολόγηση των αιτήσεων των φοιτητών που επιθυμούν να διεξάγουν πρακτική άσκηση, εάν αυτή δεν είναι υποχρεωτική, τον συντονισμό των δραστηριοτήτων που αφορούν στην πρακτική άσκηση φοιτητών, την επίλυση προβλημάτων, τον ορισμό Επόπτη ανά πρακτικά ασκούμενο/η φοιτητή/τρια.

Οι επόπτες μπορούν να είναι διδάσκοντες του Π.Μ.Σ αλλά και μέλη του Τμήματος ή των συνεργαζομένων Τμημάτων σε περίπτωση Διατμηματικού ή Διδρυματικού Π.Μ.Σ., που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

ε) Οι όροι και οι προϋποθέσεις υλοποίησης της Πρακτικής Άσκησης ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία και τον Κανονισμό Πρακτικής Άσκησης του Π.Κ. Η διαδικασία υλοποίησης Πρακτικής Άσκησης, αν αυτή προβλέπεται, εξειδικεύεται σε διακριτό άρθρο στον εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του κάθε Π.Μ.Σ. που περιέχει τα στοιχεία που περιγράφονται αναλυτικά στην παρ. 2 του άρθρου 5, του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 13

Οδηγός Σπουδών Π.Μ.Σ

1. Περιεχόμενα Οδηγού Σπουδών Π.Μ.Σ

Τα Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Κρήτης (ΠΚ) συντάσσουν Οδηγό Σπουδών που εξειδικεύει τα σχετικά άρθρα του παρόντος Εσωτερικού Κανονισμού Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών και περιέχει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα:

α) Τις ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ., που δύναται να οδηγούν στην απονομή διαφορετικού διπλώματος,

β) το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών ανά ειδικεύση, τους τίτλους καθώς και σύντομη περιγραφή (syllabus) των μαθημάτων, σεμιναρίων, εργαστηρίων και κλινικών ασκήσεων του Π.Μ.Σ., τη διεξαγωγή πρακτικής άσκησης, την εκπόνηση διπλωματικής διατριβής ή τη διεξαγωγή άλλων εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων που ορίζονται ως υποχρεωτικές ή επιλογής για την επιτυχή ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ., με αναφορά του αριθμού των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απονέμονται ανά περίπτωση. Σε περίπτωση δυνατότητας παροχής του προγράμματος ως μερικής φοίτησης ο οδηγός σπουδών θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών μερικής φοίτησης,

γ) τον τρόπο οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, διά ζώσης ή με μεθόδους σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εν όλω ή εν μέρει, εξειδικευμένος στο syllabus των μαθημάτων,

δ) το συνολικό αριθμό των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απονέμεται ανά ειδικεύση Π.Μ.Σ., εφόσον υπάρχουν περισσότερες από μια (1) ειδικεύσεις, καθώς και τον αριθμό των ακαδημαϊκών εξαμήνων του προγράμματος,

ε) τη γλώσσα εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας, η οποία δύναται να διαφέρει της ελληνικής,

στ) σε περίπτωση που προβλέπεται η δυνατότητα εκπόνησης Πρακτικής Άσκησης ως υποχρεωτικού ή κατ' επιλογή μαθήματος, θα πρέπει σε διακριτό άρθρο Οδηγού Σπουδών του Π.Μ.Σ. να περιγράφονται αναλυτικά οι ελάχιστες προϋποθέσεις ακαδημαϊκής προόδου που

πρέπει να πληρούνται πριν από την έναρξη διεξαγωγής της, το σύνολο των ωρών απασχόλησης στην πρακτική άσκηση, η χρονική της διάρκεια σε ημερολογιακούς μήνες, η περίοδος υλοποίησής της, ο τρόπος αξιολόγησης καθώς ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System - ECTS), που λαμβάνονται υπόψη για την λήψη του διπλώματος εξειδίκευσης,

ζ) σε περίπτωση ξενόγλωσσου Π.Μ.Σ., ο Οδηγός Σπουδών καταγράφεται στην επίσημη γλώσσα διεξαγωγής του προγράμματος.

2. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ή της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών στην περίπτωση διατμηματικών ή διδρυματικών ή κοινών Π.Μ.Σ., μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. εγκρίνεται ο Οδηγός Σπουδών του Π.Μ.Σ. Ο Οδηγός Σπουδών μπορεί να ανανεώνεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

3. Μετά την έγκρισή του ο Οδηγός Σπουδών του Π.Μ.Σ. είναι ανοιχτά διαθέσιμος σε εμφανές σημείο στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 14

Δικαιώματα των Μεταπτυχιακών Φοιτητών

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δικαιούνται τις παροχές που ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία σε συνδυασμό με τις ισχύουσες κάθε φορά προϋποθέσεις και κριτήρια που ορίζει το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες έχουν δικαίωμα:

(i) Στη χρήση των εγκαταστάσεων και των μέσων του Ιδρύματος,

(ii) στην απρόσκοπτη πρόσβαση στη βιβλιοθήκη του Ιδρύματος με την επίδειξη της φοιτητικής τους ταυτότητας και τους ειδικότερους κανόνες που προβλέπονται,

(iii) στη χρήση των ψηφιακών υπηρεσιών και βάσεων δεδομένων για την υποστήριξη των διδακτικών και ερευνητικών τους αναγκών,

(iv) στη χρήση των εργαστηρίων και των κλινικών, τηρώντας τους προβλεπόμενους από τους οικείους κανονισμούς κανόνες ασφαλείας, καλής χρήσης των επιστημονικών οργάνων και εν γένει των εγκαταστάσεων, καθώς και τους κανόνες δημόσιας υγείας,

v) ασκούν επικουρικό διδακτικό έργο, όπως ορίζεται στον εκάστοτε εσωτερικό κανονισμό ΠΜΣ,

vi) να αμείβονται από ερευνητικά προγράμματα.

1. Υποτροφίες

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές μπορεί να απονέμονται υποτροφίες αριστείας ή ανταποδοτικές καθώς και βραβεία σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τον Εσωτερικό Κανονισμό του Προγράμματος ή του Πανεπιστημίου Κρήτης.

α) Ως ανταποδοτική υποτροφία ορίζεται η υποχρέωση παροχής εκ μέρους του μεταπτυχιακού φοιτητή υποστηρικτικού τεχνικού, διδακτικού και ερευνητικού έργου, όπως επιτήρηση εξετάσεων, λειτουργία εργαστηρίων και κλινικών, υποστήριξη της πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης ή της πρακτικής άσκησης, τεχνική υποστήριξη συστημάτων ψηφιακής διακυβέρνησης. Η παροχή υποστηρικτικού έργου δεν μπορεί να υπερβαίνει μηνιαίως

τις σαράντα (40) ώρες. Η παροχή έργου βεβαιώνεται από τον ακαδημαϊκό υπεύθυνο ή τον προϊστάμενο της υπηρεσίας στην οποία ο υπότροφος παρέχει το έργο. Για τον σκοπό αυτό, ο κάτοχος της υποτροφίας τηρεί ημερολόγιο, έντυπο ή ψηφιακό, το οποίο συνυπογράφεται από τον υπεύθυνο της υπηρεσίας, δομής ή έργου.

β) Αποκλειστικό κριτήριο για τις υποτροφίες αριστείας είναι η επίδοση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο πρόγραμμα σπουδών τους. Οι επιμέρους δείκτες που καθορίζουν την ακαδημαϊκή επίδοση καθορίζονται στον κανονισμό σπουδών του Π.Μ.Σ. και μπορεί ενδεικτικά να συμπεριλαμβάνουν:

i) Τον μέσο όρο βαθμολογίας του προηγούμενου εξαμήνου,

ii) τη σειρά εισαγωγής στο Π.Μ.Σ.,

iii) πρόσφατες ακαδημαϊκές επιδόσεις (Δημοσιεύσεις, βραβεία ή και τιμητικές διακρίσεις) σχετικές με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.,

iv) την κανονική φοίτηση.

γ) Τα κριτήρια για τις ανταποδοτικές υποτροφίες καθορίζονται αναλυτικά στον κανονισμό σπουδών του Π.Μ.Σ. και ενδεικτικά μπορεί να συμπεριλαμβάνουν:

i) Οικονομικά κριτήρια,

π.χ. ατομική ή οικογενειακή οικονομική κατάσταση όπως αυτή ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία.

ii) Κοινωνικά κριτήρια,

π.χ. διαζευγμένος/η με προστατευόμενα μέλη (παιδιά), αναπηρία υποψηφίου, μονογονεϊκή οικογένεια, ορφανός από δυο γονείς και δεν έχει υπερβεί το 25ο έτος της ηλικίας του, τέκνο πολύτεκνης οικογένειας, αδέρφια φοιτητές.

iii) Κανονική φοίτηση και ακαδημαϊκή επίδοση.

Διαδικασία χορήγησης υποτροφιών

Μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε) του Π.Μ.Σ., προκηρύσσεται πρόσκληση υποβολής αιτήσεων για τη χορήγηση υποτροφίας. Οι υποψήφιοι οφείλουν να συμπληρώσουν όλα τα υποχρεωτικά πεδία της αίτησης με τα απαιτούμενα κατά περίπτωση δικαιολογητικά και τα υποβάλλουν στην Γραμματεία του Τμήματος εντός των αποκλειστικών ημερολογιακών προθεσμιών που ορίζονται στην Πρόσκληση. Η αίτηση επέχει θέση Υπεύθυνης Δήλωσης του ν. 1599/1986.

Η Σ.Ε. αξιολογεί και κατατάσσει τις υποψηφιότητες βάσει των κριτηρίων που έχουν οριστεί στον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του Π.Μ.Σ. και εισηγείται τον κατάλογο ονομάτων των υποψηφίων προς τη Συνέλευση ή Ε.Π.Σ. Μετά την έγκριση του παραπάνω καταλόγου ανακοινώνεται από την Γραμματεία του Π.Μ.Σ. μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας σε όσους αιτήθηκαν υποτροφία το αποτέλεσμα της αίτησής τους (αποδοχή/ απόρριψη). Οι υποψήφιοι μπορούν εντός αποκλειστικής προθεσμίας 5 ημερών να καταθέσουν αιτιολογημένη ένσταση η οποία θα εξεταστεί από την Επιτροπή Ενστάσεων όπως αυτή έχει οριστεί στον οικείο Εσωτερικό κανονισμό του Π.Μ.Σ., σε επίπεδο Π.Μ.Σ., Τμήματος ή Σχολής.

Ο ανώτατος αριθμός υποτροφιών σε κάθε Π.Μ.Σ. ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 15

Υποχρεώσεις των Μεταπτυχιακών Φοιτητών, έλεγχος γνώσεων

Κάθε υποψήφιος, πριν εγγραφεί στο Π.Μ.Σ, πρέπει να λαμβάνει γνώση του παρόντος Κανονισμού και να αποδέχεται τους κανόνες λειτουργίας του Προγράμματος όπως αυτοί περιγράφονται στον Εσωτερικό του Κανονισμό. Η αποδοχή του Κανονισμού συνιστά βασική προϋπόθεση για την απόκτηση και διατήρηση της ιδιότητας του μεταπτυχιακού φοιτητή. Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές εγγράφονται και συμμετέχουν στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών υπό τους προβλεπόμενους όρους και τις προϋποθέσεις.

1. Γενικές υποχρεώσεις μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν τις κάτωθι υποχρεώσεις:

α) Να παρακολουθούν ανελλιπώς τα μαθήματα του ισχύοντος προγράμματος σπουδών,

β) να υποβάλουν τις απαιτούμενες εργασίες μέσα στις καθορισμένες προθεσμίες,

γ) να προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις,

δ) να υποβάλουν στη Γραμματεία, πριν την αξιολόγηση της διπλωματικής τους εργασίας, υπεύθυνη δήλωση ότι η διπλωματική εργασία αυτή δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής ούτε στο σύνολο ούτε σε επιμέρους τμήματα αυτής,

ε) να καταβάλουν τα τέλη φοίτησης, όπως ορίζεται στον παρόντα κανονισμό,

στ) να σέβονται και να τηρούν τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, τις αποφάσεις των οργάνων του Π.Μ.Σ., του Τμήματος και του Π.Κ., καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία,

ζ) προϋπόθεση για τη λήψη του τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών αποτελεί έβραν της επιτυχούς ολοκλήρωσης του προγράμματος σπουδών και η παράδοση του διπλώματος της Φοιτητικής Εστίας που τυχόν τους είχε παραχωρηθεί καθώς και η επιστροφή των βιβλίων και των περιοδικών που έχουν δανειστεί από τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης.

2. Τέλη φοίτησης

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες των Π.Μ.Σ., στα οποία προβλέπεται η καταβολή τελών φοίτησης, υποχρεούνται στην καταβολή αυτών σύμφωνα με τα οριζόμενα στον εσωτερικό Κανονισμό των Π.Μ.Σ. Η καταβολή των διδάκτρων γίνεται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Π.Κ., ο οποίος είναι αρμόδιος για τη διαχείρισή τους.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες οφείλουν να έχουν εξοφλήσει όλες τις οικονομικές τους υποχρεώσεις πριν την χορήγηση βεβαίωσης ολοκλήρωσης σπουδών και την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τέλη φοίτησης παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής από αυτά σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 16

Υπηρεσίες Υποστήριξης Μεταπτυχιακών Φοιτητών

1. Ακαδημαϊκοί σύμβουλοι

α) Το αποφασιστικό όργανο του Προγράμματος ορίζει κατά την έναρξη εκάστου κύκλου μαθημάτων και

ανάλογα με τον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών ακαδημαϊκούς συμβούλους. β) Έργο του ακαδημαϊκού συμβούλου είναι η καθοδήγηση και η παροχή κατευθύνσεων και συμβουλών στους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες για την πρόοδο και την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους. Για τον σκοπό αυτό, ο ακαδημαϊκός σύμβουλος ορίζει συγκεκριμένες ημέρες και ώρες συνεργασίας με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες. Οι υπηρεσίες του συμβούλου έχουν αμιγώς συμβουλευτικό χαρακτήρα και δεν υποχρεώνουν τους φοιτητές στους οποίους παρέχονται.

2. Στο Πανεπιστήμιο Κρήτης λειτουργούν οι εξής υπηρεσίες υποστήριξης των μεταπτυχιακών φοιτητών: το Συμβουλευτικό Κέντρο Φοιτητών, η Μονάδα Υποστήριξης Αλλοδαπών φοιτητών, η Μονάδα Ισότιμης Πρόσβασης Ατόμων με Αναπηρία και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες καθώς και η Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών, η διοικητική οργάνωση των οποίων ορίζεται στον οργανισμό διοικητικών υπηρεσιών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

α) Σκοπός του Συμβουλευτικού Κέντρου Φοιτητών είναι η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους φοιτητές για την ομαλή μετάβαση στην ακαδημαϊκή τους ζωή και την αντιμετώπιση περιστασιακών δυσκολιών σε αναπτυξιακά, προσωπικά και εκπαιδευτικά θέματα, προσβλέποντας στην επιτυχή περάτωση των σπουδών τους.

β) Σκοπός της Μονάδας Υποστήριξης Αλλοδαπών Φοιτητών είναι η παροχή υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης προς τους αλλοδαπούς μεταπτυχιακούς φοιτητές με σκοπό την ομαλή τους ένταξη στην ακαδημαϊκή κοινότητα του Πανεπιστημίου Κρήτης καθώς και με τη διεκπεραίωση διαδικασιών που σχετίζονται με την παραμονή και διαμονή στην ελληνική επικράτεια.

γ) Σκοπός της Μονάδας Ισότιμης Πρόσβασης Ατόμων με Αναπηρία και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες είναι η εξασφάλιση της πλήρους συμμετοχής των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο σύνολο των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και διοικητικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης με απώτερο στόχο την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους.

δ) Σκοπός της Μονάδας Υποστήριξης Φοιτητών είναι η παροχή συμβουλών για τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών που λειτουργούν στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, καθώς η διοικητική και συμβουλευτική υποστήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών για την επιλογή φορέα με σκοπό τη διεξαγωγή της Πρακτικής Άσκησης εφόσον αυτή προβλέπεται από το πρόγραμμα σπουδών τους.

Άρθρο 17

Χρονική διάρκεια Φοίτησης
για την απόκτηση Μ.Δ.Ε.

1. Χρονική διάρκεια φοίτησης

Η κανονική χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται κατ' ελάχιστο στα δύο (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος για την τυχόν εκπόνηση και υποβολή προς κρίση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.). Ο χρόνος που αφορά στη διπλωματική εργασία, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρεις μήνες.

Οι όροι φοίτησης περιλαμβάνονται και εξειδικεύονται μεταξύ άλλων στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας κάθε Π.Μ.Σ. Η φοίτηση στο πρόγραμμα θεωρείται ότι λήγει με την συμπλήρωση ελάχιστου χρόνου φοίτησης και με την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων του μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας όπως αυτές προσδιορίζονται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ. Η μέγιστη διάρκεια φοίτησης σε κάθε Π.Μ.Σ. είναι η διπλάσια από την προβλεπόμενη στην απόφαση έγκρισης κανονική διάρκεια φοίτησης. Οποιαδήποτε παράταση του κανονικού χρόνου φοίτησης εγκρίνεται από το αρμόδιο κατά περίπτωση αποφασιστικό όργανο του Προγράμματος. Ο Εσωτερικός Κανονισμός του Προγράμματος προσδιορίζει ενδεικτικά τους λόγους για τους οποίους δύναται να εγκρίνει ή όχι την παράταση φοίτησης.

2. Μερική φοίτηση

Τα Π.Μ.Σ. του Π.Κ. δύνανται από την ίδρυσή τους να προσφέρουν τη δυνατότητα παροχής του Προγράμματος και ως μερικής φοίτησης, η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της κανονικής διάρκειας φοίτησης. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για ένταξη σε καθεστώς μερικής φοίτησης έχουν:

α) οι φοιτητές/τριες που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα,

β) οι φοιτητές/τριες με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,

γ) οι φοιτητές/τριες που πληρούν τις προϋποθέσεις της περ. γ) της παρ. 3 του άρθρου 75 του ν. 4957/2022 (Α' 141).

Τα δικαιολογητικά που θα πρέπει να συνοδεύουν την αίτηση καθώς και η διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων εξειδικεύονται στους οικείους Εσωτερικούς Κανονισμούς των Π.Μ.Σ.

3. Αναστολή Σπουδών

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες καθίσταται αδύνατη η ανταπόκριση στις ελάχιστες απαιτήσεις του Προγράμματος δύναται να παρέχεται, κατόπιν υποβολής σχετικής αιτιολογημένης αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών. Η αναστολή σπουδών δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα.

Η αναστολή σπουδών χορηγείται με απόφαση της Συνέλευσης, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε., ή σε περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ, με απόφαση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών.

Κατά τη διάρκεια της αναστολής, ο/η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Η αναστολή σπουδών δύναται να λήξει νωρίτερα από το προβλεπόμενο διάστημα μετά από σχετική αίτηση πρόωρης διακοπής της αναστολής σπουδών.

Μετά την λήξη της αναστολής σπουδών ο/φοιτητής/τρια εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του.

4. Διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών

Η Σ.Ε. ενός Π.Μ.Σ. δύναται με αιτιολογημένη εισήγηση να προτείνει προς τη Συνέλευση του Τμήματος ή την Ε.Π.Σ. σε περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού ή κοινού Π.Μ.Σ., τη διαγραφή μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας. Λόγοι διαγραφής είναι οι παρακάτω:

α) Αίτηση του ίδιου/ας του μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας.

β) Η μη επαρκής πρόοδος του μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας, η οποία τεκμηριώνεται με τη μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, δηλαδή παρακολούθησεις, εξετάσεις, κ.τ.λ.

γ) Η πλημμελής εκπλήρωση λοιπών υποχρεώσεων όπως αυτές ορίζονται από τον οικείο εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ.

δ) Συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία κατά την κείμενη νομοθεσία ή κατά τον κώδικα δεοντολογίας όπως αυτός περιγράφεται στο άρθρο 11 του παρόντος κανονισμού.

Στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό των Π.Μ.Σ. εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες που ακολουθούνται για τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών.

Άρθρο 18

Ακαδημαϊκή Ηθική και Δεοντολογία

1. Επιστημονική Έρευνα

Τα Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Κρήτης λειτουργούν με τη βεβαιότητα ότι τα υψηλότερα ηθικά πρότυπα εφαρμόζονται κατά την επιστημονική έρευνα. Τα Π.Μ.Σ. προάγουν τη γνώση μέσω πρωτότυπης έρευνας ενώ εκ παραλλήλου προάγουν και προστατεύουν την ακαδημαϊκή ελευθερία. Όλοι οι διδάσκοντες των Π.Μ.Σ. του Π.Κ. έχουν την υποχρέωση να διατηρήσουν υψηλά πρότυπα στον τρόπο με τον οποίο καθοδηγούν τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες καθώς διεξάγουν την έρευνα τους.

Αναγνωρίζεται ότι η τέλεση παραπτώματος (misconduct) στην έρευνα είναι μια εξαιρετικά σοβαρή υπόθεση, η οποία μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες στις σπουδές και την ερευνητική/ακαδημαϊκή σταδιοδρομία των εμπλεκομένων.

Παράπτωμα στην έρευνα υφίσταται όταν τα ερευνητικά δεδομένα είτε είναι πλαστά είτε έχουν αντιγραφεί από άλλους ή γίνεται εσκεμμένα μη σωστή επεξεργασία ή παραποίηση των δεδομένων με αποτέλεσμα να μην αντιπροσωπεύουν την πραγματικότητα ή προσβάλουν την αξιοπρέπεια φυσικών προσώπων κ.τ.λ.

2. Δημοσίευση Ερευνητικών Εργασιών

Μεταπτυχιακές εργασίες, δημοσιεύσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που προκύπτουν από την ερευνητική δραστηριότητα στα πλαίσια ενός Π.Μ.Σ., οφείλουν να ακολουθούν τους κανόνες δημοσίευσης έρευνας και δεοντολογίας όπως αυτές συνοψίζονται στα ακόλουθα:

α) Συγγραφείς μιας ερευνητικής εργασίας, σύμφωνα και με τους κανόνες της διεθνούς επιστημονικής δεοντολογίας, πρέπει να είναι μόνο οι ερευνητές οι οποίοι έχουν συμμετάσχει ενεργά σε αυτήν. Ενεργά συμμετέχοντες θεωρούνται αυτοί που σχεδιάζουν τη μελέτη, συλλέγουν, αναλύουν και εκτιμούν τα δεδομένα, καθώς και αυτοί που τη συγγράφουν.

β) Όλοι οι συγγραφείς είναι υπεύθυνοι για τα δεδομένα τα οποία εμφανίζονται στη συγκεκριμένη δημοσίευση. Όλοι οι συγγραφείς πρέπει να μελετήσουν το τελικό κείμενο πριν υποβληθεί για δημοσίευση, καθώς επίσης να μελετήσουν με λεπτομέρεια όλα τα δεδομένα στα οποία βασίζεται η εργασία.

γ) Ο κύριος συγγραφέας (contact/corresponding author) είναι υπεύθυνος ώστε όλοι οι άλλοι συγγραφείς να παραλάβουν ένα αντίγραφο της εργασίας για να συγκατατεθούν πριν αυτό υποβληθεί προς δημοσίευση. Όλοι οι ερευνητές οι οποίοι έχουν συμβάλει σε συγκεκριμένη εργασία με ερευνητικά δεδομένα, πρέπει να διατηρούν στην κατοχή τους τα δεδομένα αυτά τουλάχιστον για πέντε (5) χρόνια. Παράλληλα πρέπει να τηρείται βιβλίο εργαστηρίου, στο οποίο πρέπει να περιγράφεται λεπτομερώς η πραγμάτωση των πειραμάτων.

Για την τήρηση όλων των παραπάνω υπεύθυνος είναι ο Επιβλέπων Διδάσκων.

3. Λογοκλοπή

α) Η λογοκλοπή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα, το οποίο έχει πειθαρχικές αλλά ακόμα και ποινικές συνέπειες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

β) Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή δημοσιευμένης εργασίας άλλων συγγραφέων, καθ' ολοκληρία ή τμημάτων της, καθώς και η αξιοποίηση εργασίας άλλου χωρίς την επιβεβλημένη από την επιστημονική δεοντολογία αναφορά στις βιβλιογραφικές πηγές.

γ) Ο/Η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια είναι υποχρεωμένος να καταθέσει στην Τριμελή Επιτροπή την τελική μορφή της μεταπτυχιακής εργασίας σε διάστημα που ορίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ. και δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 10 ημέρες πριν την τελική υποστήριξή της για έλεγχο λογοκλοπής. Η λογοκλοπή δύναται να τεκμηριωθεί και με τη χρήση εξειδικευμένων λογισμικών ανίχνευσής της.

4. Στην περίπτωση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1, καθώς και στην περίπτωση της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, επιλαμβάνονται τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 19

Απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος

1. Ο/Η μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Διπλώματος καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής εργασίας όπου προβλέπεται. Η διαδικασία διαπίστωσης της συνδρομής των ως άνω προϋποθέσεων προσδιορίζεται στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό του Π.Μ.Σ.

2. Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών οπότε και αυτοδικαίως επέρχεται η απώλεια της φοιτητικής ιδιότητας. Η διαδικασία απονομής του Μεταπτυχιακού Διπλώματος ορίζεται σύμφωνα με απόφαση του οικείου κατά περίπτωση αποφασιστικού οργάνου του Προγράμματος ή ρυθμίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του.

Σε κάθε περίπτωση με το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα απονέμεται και το Παράρτημα Διπλώματος στην Ελληνική και την Αγγλική γλώσσα. Ο τύπος του τελευταίου καθορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου για τα Π.Μ.Σ. των οποίων η διοικητική ευθύνη ανήκει στο Π.Κ.

Άρθρο 20
Αξιολόγηση Π.Μ.Σ.

Η ετήσια εσωτερική αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. γίνεται σε συνεργασία με τη ΜΟ.ΔΙ.Π. του Π.Κ. στο πλαίσιο της εσωτερικής αξιολόγησης της ακαδημαϊκής μονάδας στην οποία ανήκει και σύμφωνα με την αντίστοιχη διεργασία του εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος.

Η εξωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. διενεργείται σε συνεργασία με την ΜΟΔΙΠ στο πλαίσιο της πιστοποίησής τους σύμφωνα με την προβλεπόμενη από την ΕΘ.Α.Α.Ε διαδικασία.

Σύμφωνα με το άρθρο 87 του ν. 4957/2022, τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) κάθε Τμήματος, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα διατμηματικά, διδρυματικά και κοινά Π.Μ.Σ., των οποίων το Τμήμα αναλαμβάνει τη διοικητική υποστήριξη, αξιολογούνται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης της ακαδημαϊκής μονάδας από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή

του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση. Αν ένα Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του σύμφωνα με την ανωτέρω παράγραφο κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, η λειτουργία του ολοκληρώνεται με την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον Εσωτερικό του Κανονισμό. Με ευθύνη του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. διοργανώνονται ημερίδες με αντικείμενο τη συζήτηση - μελέτη των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και των περιεχομένων του, ώστε να εκτιμάται μεταξύ άλλων ο βαθμός στον οποίο συνδέεται το Πρόγραμμα με την πρόοδο της επιστήμης, την αγορά εργασίας και τις ανάγκες της κοινωνίας γενικότερα.

Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε., με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο οικείο Τμήμα, στο οποίο ανήκει διοικητικά το Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ρέθυμνο, 9 Οκτωβρίου 2023

Ο Πρύτανης

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΝΤΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσίευματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

